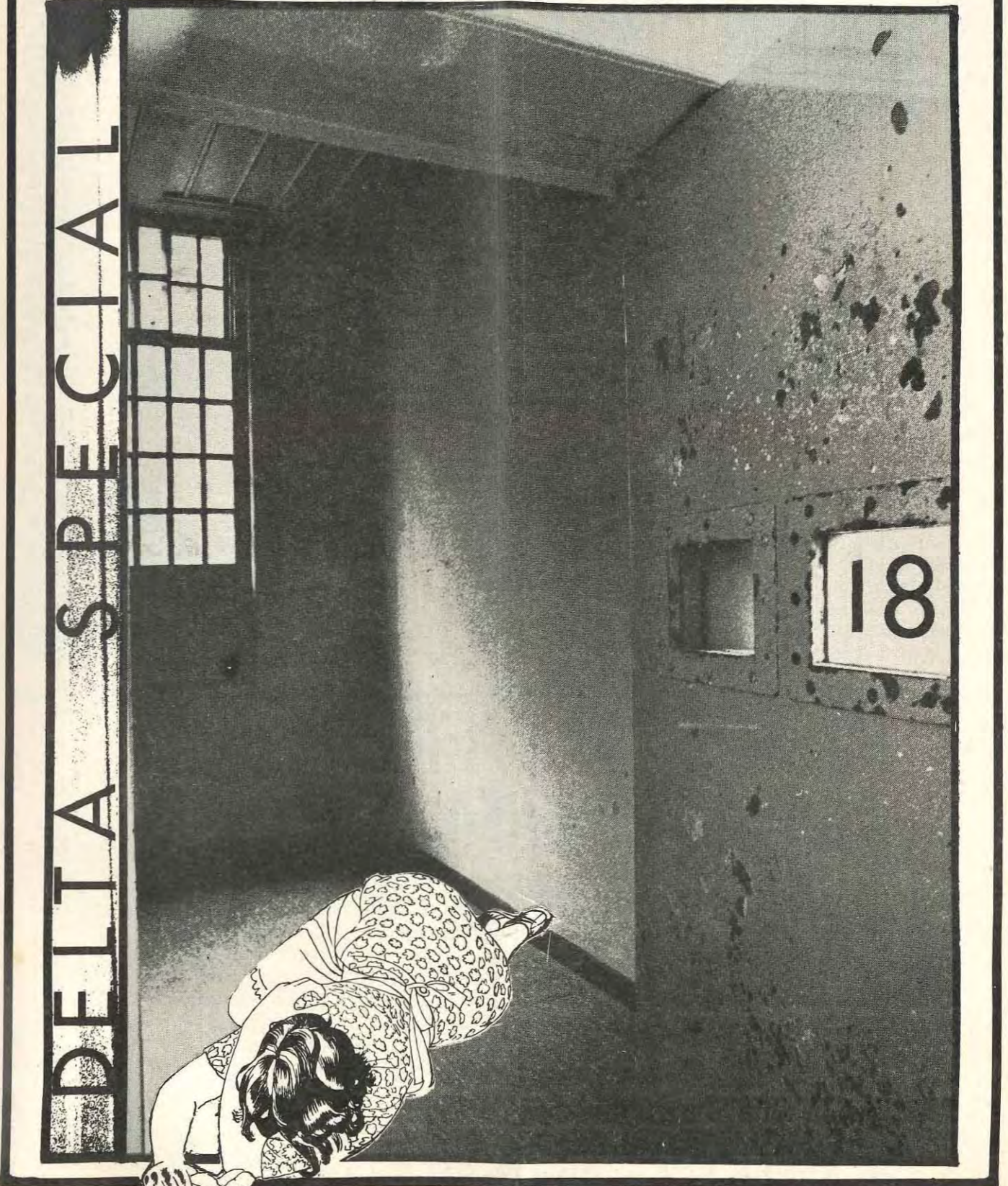

aktiegroep de deltaploeg
vraagt : mensen die mee willen helpen
om stap voor stap veranderingen
te bewerkstelligen in de psy-
chiatric.(Er is een berg werk
te verzetten.)
eist : veel enthousiasme en belang-
stelling voor het lot van je
medemensen.
wij bieden : een goed gemotiveerde,hard
werkende en toch gezellige
aktiegroep.
inlichtingen de deltaploeg,postbus 51043,
Rotterdam,Tel.: 01854-1029
of 01844-869.

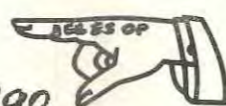
DE DELTAPLOEG

DELTA KRANT,
FL.2,-
verschijnt eens in de twee maanden

020-638990
 " -240044
 " -66901
 " -711749
 " -101301
 " -252102

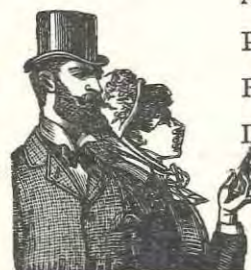

STICHTING DE "GEKKEN"KRANT
 POSTBUS 3286 Amsterdam,
 postgiro 3058.334,
 gemeentegiro R11.111.
 TELEFOON: 020-792620, dinsdagsavonds
 van 20.30 tot 22.30 uur.

Losse nummers f2,00
 Abonnement f10 minimaal
 als U het kunt missen f25 of meer;
 we kunnen dan meer kranten in de
 inrichting verspreiden.

MEDEWERKERS:

bert bakker
 helmi goudswaard
 martine groen
 hans kooijman
 andries denooij
 anke poortinga
 jaqueline van der post
 flip schrameijer
 frits spangenberg
 herman smitskamp

Bijdragen:
 FOTO'S: Hanneke Drees
 Ria Blankenlee
 N. N.
 W. v. d. Kuip
 G. v. d. Geijn
 Jans Lamphoff
 Emilie
 A. Hoepermans
 M uit A.
 Ad Breedveld
 Peter den Dolder
 R.
 De Deltaploeg

uit de inhoud
 van deze
 dubbeldrassige
 ★ delta ~
 special ★
 3 berekening
 21 sunlight stuart
 aan de lijn
 23 brieven
 29 tips
**GEEF MIJ
 MAAR**

KLACHTEN/VRAGEN?

omtrent het DELTA~ziekenhuis
 over zaken als:

arbeidstherapie, armenwet, AWBZ, behandeling, bejegening, bezoekrecht, censuur, dwangbehandeling, gezinstherapie, halfweghuizen, inbewaringstelling, isoleren, kleedgeld, cursus, KZ-verklaring, leerlingenstelsel, machtiging, ontslag, overwerk, pillen, platspuiten, plichten, ploegendienst, promotie, psychiaters, rechten, relatietherapie, resocialisatie, roddel, salarisschalen, slape-loosheid, sociohuisjes, spuiten, tuinploeg, uniformvergoeding, vrijwillige opname, of wat dan ook waarvan U niet gelooft dat het klopt of waarvan U het fijne nu eindelijk weleens wil weten,

schrijf of bel "deltaploeg" POSTBUS 51043, ROTTERDAM,
 :01854-1029 of 01844-869.

Druk: Bevrijding, Amsterdam

279.300,00
 105.992,54
 112.753,19
 1.615.284,35
 175.675,11
 24.994,83
 163.037,82
 88.537,11
 434.538,98
 75.294,52
 75.487,92
 436.237,88
 63.686,65
 92.725,78
 134.421,23
 49.820,00
 189.357,55
 108.630,20
 487.242,74
 1.174.922,82
 418.929,03

Deltaziekenhuis ▼		Rekening 1974	Begroting 1975	Begroting 1976
Verpleeggelden		26.588.936,44	29.731.600	34.703.600
Restitutie salarissen		178.554,27	165.000	189.000
Opbrengst spoeling en verkoop maaltijden		29.051,24	35.000	27.700
Inhouding kost, inwoning en bewassing		222.569,43	200.000	229.000
Inhouding gebruik dienstwoningen		131.647,48	132.000	149.000
Verkopen arbeidstherapie		119.283,94	70.000	120.000
Verkopen contactcentrum			70.000	70.000
Verkopen winkel				438.000
Interest				125.000
Diverse baten				400.000
Nadelig saldo (zie toelichting hieronder)				234.005

BEREKENING

Over het Delta-ziekenhuis in Rotterdam zouden wij U veel nare dingen kunnen vertellen, meer dan U in deze krant aantreft. De redactie heeft in de afgelopen maanden informatie verzameld over feiten, personen en gebeurtenissen aldaar. Het zou dan ook een koud kunstje zijn een definitief Delta-zwartboek samen te stellen. Wij doen dat niet: dan nemen we U werk uit handen en U zoudt moedeloos in Uw stoel terugzakken, Uw hoofd schudden en mompelen: "Moet dat nu, al dat negatieve gedoe, kan dat nu niet anders?"

DELTA - DUBBEL-DEKKER

Deze krant, de "Delta Special", is voor jullie, patiënten van het Delta-ziekenhuis (omwonenden, kritische werkers: opgelet!). Misschien is het voor het eerst, dat jullie iets vernemen over het reilen en zeilen van het ziekenhuis. Misschien hebben jullie nooit goed nagedacht over wat er met je gebeurt en wat er zich op al die andere afdelingen afspeelt. Dat wordt nu anders. En als je er wel over nagedacht hebt, misschien al te veel (kritische werkers: opgelet!), en je weet niet precies wat je er aan kan doen, wat je er aan zou kunnen doen of het überhaupt wel mogelijk is om er iets aan te doen (ja, ja, kritische werkers), dan is er vanaf nu een mogelijkheid om aan de slag te gaan.

Toegegeven, ook in dit nummer staan negatieve zaken. Maar het is niet de bedoeling alleen feiten vast te stellen en het daarbij te laten. De stukken in deze krant moeten U maar eens wakker schudden, als U nog van niks wist of als U een beetje ingedut bent. Er is werk aan de winkel. Al jaren wordt er onder het personeel heftig gediscussieerd over deze zaken. (Patiënten mochten niet meedoen.) Maar het zette geen zoden aan de dijk. Mensen nemen ontslag, stoppen met hun opleiding, raken overspannen of gefrustreerd. Bij velen, die met toewijding meegedacht hebben, is de hoop om binnen het ziekenhuis nog iets te veranderen, verdwenen. Daarbij gaat het juist om die afdelingen als Heyplaat en Walenstein. Afdelingen waar het beter gaat, O.K., goed. Niet binnen het ziekenhuis, dan er maar buiten, dat was de konklusie van een groep personeelsleden, een stelletje gekken. Allemaal hebben zij geprobeerd iets van hun eigen verdere inzichten door te voeren. Tevergeefs, het moest bij praten blijven.

Vanaf nu wordt dat allemaal anders, want er is nu een groep gevormd, die zich dan maar van buitenaf met het beleid in de Delta zal bemoeien. Vanaf het verschijnen van dit nummer kunt U bij hen terecht met klachten, adviezen, ideeën, noem maar op. De groep bereidt de gekste plannen voor, waar U in deel kunt nemen:

- Een beleidskommissie stelt een alternatieve directie in.
- Er moeten alternatieve onderwijsprogramma's voor leerling-verpleging gemaakt worden.
- Er wordt gewerkt aan goede medische en juridische achterwacht, waar U met vragen naar toe kunt.
- Eventueel waarschuwt men voor U de Inspektie of het Medisch Tuchtcollege.

Zit U met Delta in Uw maag, hebt U Delta in Uw hoofd, komt Delta U de keel uit: schrijf naar Postbus 51043, Rotterdam. Deze Delta Special is dus het begin van een lange adem-actie. De aanzet is er, alleen U nog

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN	Totaal der lasten	27.889.519,23	30.951.600	36.451.300
-------------------------------	-------------------	---------------	------------	------------

Het is 's morgens kwart voor zes. De grote lichten floepen aan op de slaapzaal. Het is gedaan met de nachtrust van 21 demente bejaarden op de afdeling Heyplaat. Normaal gesproken zou je je nog een keertje om kunnen keren, maar nee, als je oud en dement bent en in het Deltaziekenhuis zit, moet je om kwart voor zes op. Je boft als de broeder of zuster je als laatste wast, dan kun je tot half zeven uitslapen.

Daar zit je, 's morgens om 6 uur, op een zaaltje in het kille paviljoen, waar je alvast aan de hoge tafel wordt geschoven achter je bord, omdat je dan gelijk om half acht kunt gaan eten. Je hebt best al trek, want je hebt 's middags om half vijf voor het laatst gegeten.

Het is erg om op die manier oud te worden, en het is nog erger als je dan in de afdeling Heyplaat terecht komt, een soort verbanningsoord. De Heyplaat is een afdeling, die los van Delta zelf ligt, ergens op een verlaten stukje grond tussen de scheepswerven op de quarantaineweg. De afdeling Heyplaat bestaat uit quarantaine-gebouwen voor besmettelijke ziektes bij zeelieden, maar aangezien dat maar sporadisch voorkomt, heeft Delta dit kunnen huren en duwt daar de mensen maar, die er toch niets van zeggen of niet meer kunnen zeggen. Driemaal daags de bus, gericht op personeelstijden.

Daar zit je dus 's morgens achter je bord al anderhalf uur te wachten, voordat er wat op komt, wat 's morgens om kwart voor vijf al klaar gemaakt is. Eet smakelijk.

Ja, en dan de mensen die je moeten verzorgen. Ze zijn vaak vier keer zo jong als je zelf bent. Maar zij zijn het wél, die je afsnauwen als je wat verkeerd doet of als je niet vlug genoeg meer bent. Zij zijn het ook, die nauwelijks tijd nemen om je te verschonen en te verzorgen, het kan allemaal niet vlug genoeg gaan. Ja, zij kunnen vaak ook niet anders. Als je bewust nagaat, wat je daar aan het doen bent, dat je 21 mensen om kwart voor zes uit bed haalt en dat je aan allerlei idiote regels mee moet doen, dan stap je rechtstreeks op, dan kun je dat niet volhouden. Maar ja, de rest lacht er ook om en maakt er grapjes mee. "Kijk, hij lijkt nou net zo'n ongeboren baby, leuk hè?" En als je iemand met grote wonden van het doorliggen gaat behandelen lach je je naar, een likje van dit en een kwakje van dat, heb je die laatste mop al gehoord?

Nee, dat je met een mens bezig bent, dat ook gevoel heeft, is niet belangrijk, maar het is reuze gezellig onder elkaar met het personeel, en dat is het belangrijkste van alles. En het duurt tenslotte maar een half jaar, hoogstens, en daar komen we ook wel doorheen.

Aan deze mensen ben je overgeleverd als je daar zit, aan de goede wil of zin van de broeder of zuster. Die je misschien gelijk een droge broek of jurk aantrekt, maar die je misschien ook laat zitten, omdat je toch over anderhalf uur naar bed gaat, of omdat het net zijn of haar theetijd is, en die het daarna "vergeten" is.

Een dagje Heyplaat

We zullen eens een dagje nagaan van de bewoners van de Heyplaat. 21 mensen staan dus om kwart voor zes op, de overige 18 om 8 uur, omdat dat beter uitkomt voor de nachtdienst. Om half 8 dan eten, eindelijk. De 18, die nog in bed liggen, eten in bed, en daarna: hup-één-twee-drie aankleden.

Om half negen drinkt het personeel een kopje koffie. Als je er dan nog niet uit bent, betekent dat dus nog twintig minuten langer in de nattigheid liggen. Maar als je er dan uit bent, dan begint een dag, die net als gisteren en eergisteren en morgen zal zijn. De hoogtepunten zijn eten, drinken en drie keer in de week 's middags bezoek als het meezit, voor de rest zit je je maar te vervelen. Er is vaak veel te weinig personeel voor al het werk, wat gedaan moet worden. En als er eens veel zijn, dan zitten ze meestal met elkaar te praten, of moeten ze allerlei stompzinnige huishoudelijke karweitjes doen. Maar aandacht voor jou: hó maar.

Om half tien heb je dan 2 kopjes koffie naar binnen gegoten. Want er zijn namelijk twee zalen, en iedere zaal krijgt twee keer achterelkaar koffie. Nee, niet eerst allemaal één kopje en dan na een tijdje allemaal nog een kopje. Nee, het liefst zo vlug mogelijk, dan kunnen de kopjes voor tien nog afgewassen worden. Want dan gaat het personeel aan de koffie.

Goed, als dat gebeurd is, komt om half twaalf het warme eten. Iedereen krijgt soep, een warme prak en een toetje, en dat alles wordt er in een half uurtje ongeveer ingewerkt. Want om half één moet de afwas klaar zijn. Dan word je naar de w.c. gestuurd of gebracht. En dan maar weer wachten. Nu op de thee, die om half twee komt. Daarna gaat het personeel thee drinken, en dan gaan om half drie 's middags de eerste vijf alweer naar bed. Ja, om half drie 's middags, terwijl ze er misschien 's morgens om half negen uit gekomen zijn. 6 uurtjes op en 18 uur in bed. Van de rest wordt een groot gedeelte nu in pyama en duster gezet.

Weer wachten, nu op het "avond-", nou ja, "middag-"eten, want om half vijf 's middags gaan de mensen in bed. Dus wordt om vier uur de broodmaaltijd rondgedeeld. Daarna gaan de mensen in duster naar bed en zo liggen er om half zes al zo'n 16 mensen in bed.

De rest van de mensen kijkt nog wat naar de t.v. en krijgt koffie, en dan is het hen ook bedtijd. + half negen, als zij liggen, worden de mensen die het eerst naar bed gegaan zijn, weer eruit gehaald om verdroogd en naar de w.c. gebracht te worden, en dat zal die nacht nog twee keer gebeuren. Slaap lekker.

Vaak word je bijzonder luidruchtig en hardhandig eruit gehaald: hup, gelijk uit je diepste slaap met je benen op de koude vloer. En zo moet je de nacht proberen door te komen. Het duurt nog een tijd voordat het ochtend is. En morgen zal weer hetzelfde zijn als vandaag geweest is.

Ja, het leven is hart op zo'n afdeling, je had niet gedacht dat je zo je oude dag zou slijten in zo'n gevoelloze kazerne. De man, die hier verantwoordelijk voorwas, is de psychiater van de Heyplaat, de heer P.J. Stolk.

Hij koestert ideeën die leiden tot toestanden als de Heyplaat. Zijn specialiteit is geriatrie (het behandelen van demente bejaarden). Hij liet zich zelden of nooit zien op de Heyplaat, maar schreef wel doses medicijnen voor en hield verbeteringen tegen.

Hij heeft het veel te druk met boeken schrijven, bijvoorbeeld zoals "Een soort van vuur". Hij verdient daar veel me, eer en roem en zo. Hij schrijft jammer genoeg niet, wat een onmenselijk stuk vreten hij zelf is. Hij is nu nog directeur van St. Joris in Delft, een geluk voor Delta, maar jammer voor Delft

Dit is het trieste en troosteloze beeld wat iemand kan verwachten, als hij op de Heyplaat terecht komt. Bittere ellende.

R U I M Z I C H T

EEN KLEINE SPEURTOCHT — OM DE BURGER MOED TE GEVEN

tempo

mensch Men is ge zel lig bij el kaar, nu lig jij

(Pogingen een aantal positieve ontwikkelingen binnen Delta op een rijtje te zetten)

Voor we dat doen is het verstandig om uit te leggen, wat ik onder positieve ontwikkelingen versta. Ik versta er onder: alle pogingen die ertoe bijdragen werkers en bewoners meer bewustwording bij te brengen. Dus: stimuleren de dingen zelf te doen. Als bewoner niet afhankelijk te hoeven zijn van de verpleging en als verpleger niet van een arts of paviljoenshoofd.

Ik neem contact op met een afdeling die ik nog goed ken van de tijd, dat ik er werkte: Ruimzicht. Voorzover ik het kan beoordelen is het (nog steeds) een positieve afdeling en werken en wonen er veel aardige mensen.

Ik stap er op een zonnige maandagmiddag binnen, leg uit wat de bedoeling van dit stuk is en of ze eventueel bereid zijn hieraan mee te werken.

Er ontstaat een lichte achterdocht, die begrijpelijk is: is het wellicht toch de bedoeling om als ex-Deltawerkers het ziekenhuis een trap na te geven? De Ruimzichtwerkers voelen er weinig voor om zich voor zo'n wraakkarretje te laten spannen.

Ik leg nog eens uit, dat ik hier alleen ben om notities te maken van positieve zaken in Delta, en dat er in zo'n stuk weinig na te trappen valt. Ik beloof terug te komen, wanneer dit stuk af is om eventuele op- en aanmerkingen erin te kunnen verwerken.

Het zal inmiddels duidelijk zijn, dat ik met werkers heb gepraat. Bewoners zijn in dit stadium nauwelijks aan het woord geweest.

Dit artikel valt uiteen in drie stukken. Werkers en bewoners worden apart onder de loep genomen. Dat is schematisch en een tikje onnatuurlijk. Het is dan ook alleen ter wille van de duidelijkheid gedaan. Ook aan Ruimzicht is een apart hoofdstukje gewijd. Om aan te geven, hoe het ook kan.

werkers

- Inspraak.

De leerlingen kunnen meepraten in de hoofdenvergadering. Ze worden in ieder geval in een officiële overlegsituatie gehoord.

In de medezeggenschapskommissie zijn drie gekozen leden vanuit de "progressieve" hoek.

Op een paar afdelingen is duidelijk sprake van een mogelijkheid voor leerlingen om mee te beslissingen in de gang van zaken op de afdeling.

Leerlingen krijgen meer te vertellen in de opleiding. Het valt op, dat de opleiding langzaam maar zeker meer wordt afgestemd op de praktijk. ("Opleiding komt naar de praktijk toe.")

- Het werken in burger raakt meer in zwang. Op de meeste afdelingen gebeurt dit alleen op zon- en feestdagen. Twee of drie afdelingen laten dagelijks hun uniformen in de kast hangen.

- Werkers mogen met de bewoners mee-eten ("therapeutisch eten"). Nog niet alle afdelingen maken er gebruik van, maar van de zijde van de directie is daar officieel toestemming voor gegeven. Er is zelfs een speciaal aangepaste dienst voor ontworpen.

bewoners

- Onderwijs.

Er bestaat de mogelijkheid om verkeerslessen bij te wonen.

Ook is er de mogelijkheid het EHBO-diploma te halen.

Regelmatig worden er kooklessen gegeven (menu vaststellen, inkopen doen, maaltijd bereiden).

- Depôt-polikliniek (ook wel "prikpoli" genoemd).

Bewoners, die ontslagen worden, kunnen "in de stad" hun eventuele medikatie ophalen. Tevens kunnen hier mogelijke problemen besproken worden. De prikpoli probeert ook zoveel mogelijk haar klanten buiten "het gekkenhuis" te houden.

- Zomerfeest.

Te vergelijken met Koninginnedag. Zoveel mogelijk wordt met de bewoners het programma samengesteld.

- Rekreatiekommissie.

De reisvereniging van Delta. Vakanties en dagtochtjes worden met de commissie georganiseerd. Inlichtingen over een bepaalde vakantiebestemming kunnen hier ingewonnen worden. Veel folders.

- Arbeidsrevalidatiecentrum (kortweg: A.R.C.).

In deze werkplaats worden werkzaamheden verricht (lassen, boren, verven), die min of meer aansluiten bij "het werken in de maatschappij".

- Groepen (socio-therapeutische groepen).

Hier en daar op opname-afdelingen. Taak van deze groepen: jezelf beter te leren kennen via anderen. (Gesprekken, creatief spel, enz.)

- Struktuurnota.

De toekomst-visie voor Delta, geschreven door de geneesheer-direkteur. Belangrijkste punt: veel nieuwbouw. Al zou je voor deze nota weinig enthousiasme kunnen opbrengen, het is in ieder geval een plan voor de toekomst. Het ziekenhuis heeft het jaren zonder moeten doen.

beleid

"... dat dit paviljoen van voornamelijk chronische schizofrenen in toenemende mate afstapte van het in het Delta-ziekenhuis "gebruikelijke" verzorgingsmodel, op medische basis, en in plaats daarvan zich ten doel stelde de bewoners te "ré-aktiveren", zelfstandiger te laten worden."

(Instituut Normen en Waarden)

Ik zei het al: een positieve afdeling. Voor we ingaan op de werkwijze van Ruimzicht een korte beschrijving van het gebouw. De indeling is voornamelijk onpraktisch: grote dagverblijven (zalen), slaapverblijven met te veel bedden, te weinig douches en toiletten, te weinig warm-stromend water. Alles ademt 1909. Het ziet er hier en daar wat dragelijker uit, omdat een flink aantal makkelijke stoelen en banken van groot formaat een zweempje intimiteit in deze kolossale ruimte brengt.

60 bewoners moeten hier onderdak vinden. De totale personeelsbezetting is 20 man. Ik zet dit maar even achter elkaar om te laten zien, hoe miserabel de werkomstandigheden zijn. Toch stellen de werkers zich ten doel: ré-aktiveren, het zelfstandiger laten worden van de bewoners.

Hoe gaat dan dan? Hieronder een aantal punten uit de praktijk.

- Werkers dragen geen uniform.
- Werkzaamheden op de afdeling worden zoveel mogelijk naar de bewoners verlegd. De werkers zorgen er dus voor, dat de bewoners zoveel mogelijk hun eigen boontjes doppen: bedden opmaken, koffie zetten, in bad of onder de douche gaan, etc.
- Wanneer de personeelsbezetting groter is dan minimaal vereist, trekt men er op uit met de bewoners: de stad in, bezoek aan bioscoop, een glas bier in een café, kleding kopen, enz. Praktische zaken worden niet over het hoofd gezien: hoe stap je bijvoorbeeld in de métro? Ook het individueel er op uit trekken wordt gestimuleerd.
- Bewoners kunnen de dag- en nachtrapporten inzien. Wanneer ze die onvolledig of onjuist vinden, kunnen bewoners aanvullen of verbeteren.
- Er is veel overleg met de bewoners. Therapie wordt niet dwingend voorgeschreven. Zoveel mogelijk wordt geprobeerd de bewoners zelf hun geld te laten beheren. Ook medikatie wordt, waar enigszins mogelijk is, in overleg gegeven.
- Apart vermeldenswaardig is, dat de verschillende vakantiegroepen zelf hun begeleiders hebben uitgezocht. (Een spannende aangelegenheid voor de werkers: mag ik wel of niet mee?)
- De werkers ervaren over het algemeen deze werkwijze als plezierig. Je staat gelijk met de bewoners. Je kunt daardoor meer jezelf zijn. Je hebt een eigen inbreng.
- De oude hiërarchische structuur werkt niet meer (gediplomeerd, leerling, patiënt). Het gaat er nu om wat je in de praktijk waard bent. Of je kunt inspringen op veranderende situaties. Of je kritiek kunt verdragen, zowel van werkers als bewoners.

en verder

Sinds kort heeft Ruimzicht toestemming haar "patiëntental" te verlagen. In plaats van 60 hoeft de afdeling maar 50 bewoners te herbergen.

Uitermate plezierig, omdat er nu de zo broodnodige ruimte komt.

Er zijn plannen om een huidige slaapzaal in de toekomst in te richten als dagverblijf, zodat daar een groep bewoners beter kan worden begeleid op weg naar meer zelfstandigheid.

De afdeling heeft een bar. Dit om de huiselijkheid wat meer te verhogen. Bier en frisdranken worden daar in de avonden geschonken tegen een billijke prijs. Eén van de bewoners is "barkeeper" (soms ook bij toerbeurt).

Ruimzicht is bezig een bibliotheek op te bouwen. Regelmatig worden boeken aangeschaft om de zelf-studie van de werkers te stimuleren. Ook bewoners kunnen "in de boeken duiken". Momenteel zijn er zo'n dertig tot veertig boeken.

Om misverstanden te voorkomen: Ruimzicht is natuurlijk geen hemel op aarde. Natuurlijk gaan er dingen mis, ontstaat er onenigheid over beleidskwesties of vallen er plannen in duigen. Maar ik noem al deze zaken niet, omdat die simpelweg buiten het kader van dit artikel vallen. Het gaat hier alleen om dié dingen te signaleren, die de burger moed geven. Die laten zien, dat er met onnoemelijk veel inzet wel degelijk iets te bereiken valt.

Veel dank aan de werkers van Ruimzicht, die veel informatie verstrekten. Zij stelden in ons gesprek uitdrukkelijk, dat zij verder geen verantwoording zouden dragen voor de andere artikelen in dit Delta-nummer. Maar dat spreekt vanzelf, vind ik.

Sluitingstijden verpleegafdelingen

Er blijkt behoefte te bestaan aan een algemene regel ten aanzien van sluitingstijden van de verpleegafdelingen ten behoeve van de verpleging, met name in avond- en nachturen.

In de verpleegkundige staf was reeds in het verleden overeenstemming bereikt aangaande de tijden, dat de afdelingen gesloten zouden dienen te zijn. Thans is ook in de medisch-psychologische staf unaniem besloten de volgende regeling heden te doen ingaan:

- a. alle paviljoens te sluiten tussen 19.00 en 8.00 uur, met uitzondering van de Delta-kliniek en de dagpaviljoens Oosteinde, Veldzicht, Westeinde en Havenzicht; dit impliceert, dat patiënten van andere afdelingen, die tijdens de sluitingstijden op het terrein en elders verblijven, zulks doen met medeweten en instemming van de verpleging van hun verblijfspaviljoen, tenzij zij zich buiten medeweten van de verpleging aan het toezicht hebben onttrokken;
- b. er voor zorg te dragen, dat alle patiënten, dus ook zij die op Oosteinde, Veldzicht, Westeinde en Havenzicht en de Deltakliniek worden verpleegd, om 22.30 uur op de afdeling aanwezig zijn waar zij worden verpleegd, tenzij uitdrukkelijk toestemming is gegeven voor het maken van incidentele uitzondering op de regel.

De paviljoensleiding, respectievelijk avond- en nachthoofd, hebben de taak met de onder hun leiding werkzame verpleegkundigen en leerling-verpleegkundigen op de uitvoering van een en ander toe te zien. Wanneer mocht blijken, dat patiënten zich niet redelijkvrij aan de gestelde huisregels wensen te houden, dienen binnen de beschikbare mogelijkheden zodanige aanpak te worden uitgeoefend, dat de betrokkene zijn houding herziet, dan wel dient desnoeds de verplegingssituatie te worden beëindigd."

Uit het Mededelingenblad voor het personeel
van het DELTA ZIEKENHUIS te Poortugaal
No. 91 Poortugaal, mei 1976

DRIE SOORTEN MENS

Aldus eindigt een officiële mededeling, die de directie van het Delta-ziekenhuis dit jaar heeft laten uitgaan.

Juist in die tijd, als de avonden weer wat langer en warmer worden, schrik je toch wel even van zo'n bekendmaking.

De verpleegkundige, medische en psychologische staf van Delta heeft de touwtjes weer wat strakker aangetrokken. Waarom men nu voor deze, mijns inziens zeer ingrijpende, vrijheidsbeperkende maatregel de maand mei heeft moeten uitzoeken... Wanneer je dan, als niet gek zijnde, 's avonds thuis zit, en je kijkt op de klok en ziet, dat het om half tien nog licht is, dan is dit ook het moment, waarop je kunt terugdenken aan zo'n 700 van de ruim 1000 Delta-patiënten, die al 2½ uur vastzitten, opgesloten in paviljoens, pakhuizen beter gezegd, waar het zeer slecht toeven is.

Dertien uur van een etmaal opgesloten zitten - dertien uur met zo gemiddeld vijftig man binnenzitten - met tien of twaalf, op sommige afdelingen meer, op een slaapzaal.

En dit alles in het Delta-Ziekenhuis, voorjaar 1976

IN GEDEELTEN

In het nu volgende gedeelte, over hoe slecht het allemaal in Delta toegaat, leek het mij het beste om er twee groepen van onderdrukten uit te lichten: de opname-mensen en de verblijfs- of chronische patiënten.

Een derde groep onderdrukten zou je de leerling-verpleegkundigen, althans een deel van hen, kunnen noemen.

Echter, gezien het karakter van de Gekkenkrant, heb ik er vanaf gezien om op deze groep nader in te gaan.

DE OPNAME-GROEP

Degene, die in het Delta-Ziekenhuis voor opname in aanmerking komt, zal, wanneer hij een man is, op de paviljoens Walestein, Dorpsblik of Noordeinde terecht komen. De vrouwen gaan naar Zorgvliet, Buitenzorg of Rustoord.

Walestein en Zorgvliet zijn gesloten opname-afdelingen.

De buitendeur zit op slot, dit is wettelijk vastgelegd.

Het is niet zo, dat van de kleine honderd patiënten in deze gesloten afdelingen niemand naar buiten mag. De deur wordt meestal maar voor een zeer kleine groep (de mensen, die geen vrij wandelen hebben) dichtgehouden.

Toch zit het pand potdicht. Dit houdt dan in: vragen aan de verpleging of ze de deur voor je willen openmaken als je er uit wilt, voor je naar binnen kunt aanbellen en wachten, tot een broeder of zuster je binnenlaat.

Bij opname krijg je 'n bed, een nachtkastje en 'n kledingkast toegewezen.

Om een opnamerapport van je te kunnen maken - dit ter informatie van de arts en ter inzage van de verplegingsgroep - wordt er een gesprekje met je gehouden.

Tijdens dit gesprek moet de verpleegkundige - meestal is het een leerling - op een aantal punten letten, zoals: hoe is het zo gekomen dat je moest worden opgenomen, hoe het met je familie zit, of je er uiterlijk wel of niet verzorgd uit ziet. Belangrijk voor de leerling is het ook, of hij of zij het ziektebeeld, zoals dat op het opnamebriefje van de G.G. en G.D. vermeld staat, bij jou kan herkennen. Het opname-rapport mag je niet inzien.

Meestal volgt er die zelfde dag nog 'n gesprekje met de arts, die aan de afdeling verbonden is, waarna, zeer belangrijk voor Delta, de medikatie wordt vastgesteld. Praktisch iedereen krijgt pillen; véél pillen meestal, en op sommige afdelingen

prikken, afhankelijk van de arts. Dat zou dan beter en sneller werken.

Je uitleggen wat voor medikamenten je krijgt toegediend, waartegen ze werkzaam zijn en wat voor rare bijwerkingen je kunt verwachten, is 'n hoge uitzondering. Pas wanneer je er over kláágt, dat je je zo rotzig voelt, zoveel speeksel in je mond hebt, niet stil kunt zitten of de hele dag slaap hebt en niet meer kunt nadenken, dan is men bereid te zeggen, dat dat door die pillen komt.

Drie keer per dag wordt het medicijnblad tijdens de maaltijden de eetzaal opgedragen. Verplicht slikken is wel het gemakkelijkste, anders kun je verwoede praat- en doordrampogingen verwachten om het toch maar in te nemen: dat het goed voor je is, dat je nog niet zonder kunt en dat het de tijd moet hebben om te gaan werken, etc., etc., dat je het in ieder geval beter kunt innemen, want anders Nou, dat "want anders" kan veel inhouden: bijvoorbeeld 'n gesprekje met een paviljoenshoofd of een eerste verpleegkundige, die dit soort "pillengesprekken" al vaker heeft gevoerd en die meestal wel in staat is om ze (de pillen dus) "erin te lullen".

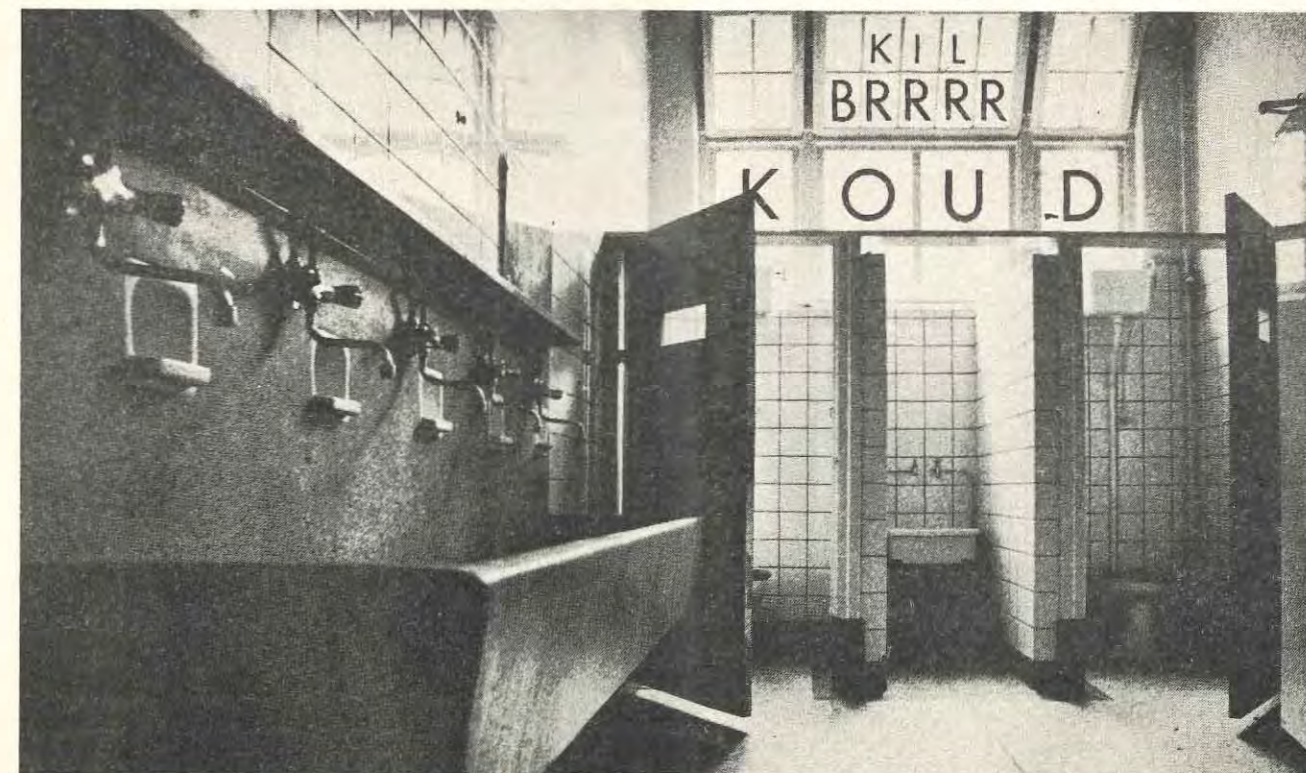
Lukt het hun ook niet, dan wordt het wat lastiger. Wanneer je bijvoorbeeld nogal gespannen bent, of je hebt er de laatste dagen flink de pest over in, of men vindt dat je toestand achteruit gaat, dan kan men met echte dreigementen komen, zoals: "als je je niet wilt laten behandelen, kun je maar beter vertrekken", of: "je krijgt nog één kans om ze zo in te nemen, anders gaan we 'n spuit voor je klaar maken", of: "wilt U misschien even met ons meelopen, U bent niet langer op zaal te handhaven - U gaat vannacht in de isoleer slapen en U krijgt van ons iets, waarvan U wat rustiger wordt".

Isoleren doet men op Delta nogal vaak, en niet (zoals in de boekjes staat) voor 5 minuten. Dat iemand voor 'n paar dagen in 'n isoleer zit, is geen uitzondering. Vaak zijn hier ook mensen onder, die juridisch gezien niet eens geïsoleerd mogen worden; mensen, die zonder machtiging 'n cel in gaan en die, wanneer ze het willen, het instituut kunnen aanklagen voor vrijheidsberoving.

Een belangrijk criterium voor de isoleercel is de tolerantie van de verpleegkundige(n), die op dat moment werkt(en). Voor de één ligt het moment, waarop iemand geïsoleerd wordt, dichter binnen handbereik dan voor de ander.

Het moderne spanlaken: iemand lamleggen door middel van medikamenten, is voor Delta ook nog steeds een favoriet middel tot behandeling.

De andere vorm van hulpverlening voor mensen, die in Delta worden opgenomen, bestaat pas in de laatste plaats uit praten met diegene, van wie je altijd had gedacht dat hij je misschien zou kunnen helpen, namelijk de psychiater. Die is overbelast, heeft veel te veel patiënten onder zich, z'n agenda puilt uit van de ver-

eft daarnaast nog les aan leerling-verpleegkundigen en houdt vaak op 'n polikliniek van een algemeen ziekenhuis in Rotterdam. Gewoon weinig, en wat hij doet in z'n beperkte tijd is het maken van , en hier en daar een praatje houden.

paviljoens heeft er de laatste tijd een ontwikkeling tot groepsvergevoonden. Onder aanvoering van een gediplomeerde (indien nog aanwieling - de uittocht van pas gediplomeerde verpleegkundigen is bij- n Delta - hoewel ze best gemotiveerd of inzetbaar zijn), onder aan- n gediplomeerde dus, wordt aan 'n aantal leerlingen een groepje evoegd, waaraan men aandacht moet geven. Dit aandacht geven kan van , maar lijkt in ieder geval niet zaligmakend. eelsbezetting - overdag zo'n zes tot acht man, en 's avonds twee, vijftig man patiënten - is een punt, wat zeer belemmerend werkt iets doen met mensen. Daar komt dan nog bij, dat de tijd die je als t, op 'n dag of op 'n avond, voor een groot deel verloren gaat aan iishoudelijk werk.

lsthherapie, dáár moet je het van hebben. Dát geeft afleiding, daar aan je problemen en 1 x per week krijg je er nog een vergoeding varieert van 'n rijksdaalder tot in sommige gevallen 'n tientje per tje is voor mensen, die ontzettend goed hun best doen (lees: zich rken).

naast de geijkte bezigheidstherapie, voor 'n kleine groep een t arbeidsrevalidatiecentrum. Kaarsenkandelaars lassen, schilderen, verrichten, in ieder geval werk van enigszins niveau; een werkplaats ijvoorbeeld lassen kunt leren als je dit wilt. dsrevalidatiecentrum (ook wel ARC genoemd), de arbeidstherapie, eidstherapie, met voor het overgrote deel doodsimpel werk; voor de maanden Paaseitjes inpakken, en gedurende de overige maanden ander t, kunstbloemen maken, washandjes bundelen of "Delta-sokken" oprol-

p de therapie zijn de boekbinderij annex typekamer, waar onder an- blad "Kontakt" van het Delta-Ziekenhuis tot stand komt.

ten van de Delta-Kliniek - een opname-afdeling voor mannen en vrou- n ruimte voor opname van partikuliere patiënten - krijgen in het egebouw groepsgerichte behandeling; creatief werk, praatgroepen,

rmanswerkplaats, 'n schilderwerkplaats, de bloemisterij, 'n tuin- ten en buiten de hekken, de bakkerij, de wasserij, het magazijn, de de strijk-, linnen- en was-opvouwkamer, komen we bij de mijns in- ze vorm van mensen bezighouden, namelijk de zogenaamde karrenploeg. t een erfstuk is van het verleden, want ditmaal presteert men het ar normaal 'n paard voor dient te staan, door chronische mensen te n te duwen. Een kar, die 'n paar keer per dag uitrukt om wat kunst- gehouden karweitjes op te knappen. Een paar volle kratjes limonade al brengen, lege terug, en verzin nog maar wat totaal zinlose klus-

wat dit betreft nèt uit de periode, dat men "krankzinnigen" krui- liet volscheppen, honderd meter rijden, vervolgens leegstorten, om : zelfde plek weer vol te scheppen en terugrijden maar weer.

rapie is een nieuwkomer onder de groep van "therapieën": dansvakken, n naar muziek. Het is voor de meeste arbeidstherapeuten wel wennen an omgaan met mensen, maar wie weet!

ng mensen zijn die denken dat wanneer je in Delta ongenomen wordt

DE CHRONISCHE GROEP

Er zijn nogal veel chronische mensen in Delta. Chronisch in de zin van: ze maken weinig kans op terugkeer naar de maatschappij. Tenminste, onder de huidige omstandigheden en opvattingen binnen onze samenleving, en ook gezien de gedachte die men binnen Delta heeft over de zogenaamde "langdurig verpleegden". Daar laat men het ook kennelijk bij. Geld om een intensief resocialisatieproject op gang te brengen heeft men niet.

Dit is de groep, die al jaren binnen de hekken woont en aan wie men zeker niet heeft gedacht, toen men voorschreef dat patiënten van 's avonds zeven tot 's ochtends acht zich zonder toestemming niet op het terrein mogen begeven.

Mensen, die al tien, twintig jaar, of soms nog langer, op een paviljoen wonen; mensen, die onder nogal slechte omstandigheden moeten wonen en werken; mensen, die door het systeem van betutteling en klein houden (wat nog maar steeds voortduurt), weinig of niets meer kunnen. Praktisch alles wordt ze uit handen genomen.

De echte "gestichtsmensen", met kapitalen op langlopende spaarrekeningen, maar met geen stuiver op zak. Omdat ze toch alles van het paviljoen krijgen, en waarom zou je ze dan geld geven?

Trouwens, ze kunnen toch niet met geld omgaan, zegt men dan. En als ze veel geld zouden hebben, dan zouden ze er toch maar "verkeerde" dingen voor doen. (:Waarom zou iemand die toch gek is een fiets moeten kopen? Je maakt het hem alleen maar gemakkelijker om in het dorp een pilsje te gaan kopen!)

Dit soort opvattingen over mensen, die waarschijnlijk hun leven moeten uitzitten in Delta, zijn nog steeds gangbaar, zeer zeker bij de top van het ziekenhuis. Bij de mensen, die de baas zijn over mensen, die blijkbaar niets te zeggen mogen hebben.

tijd ruimte geld

Er is geen tijd, geen ruimte, geen geld en bitter weinig motivatie om deze mensen zich wat meer mens te laten voelen. Oké, de vakanties die ze hebben, dat gaat in de goede richting. Het gekke is dan, dat in zo'n week dat je met elkaar op vakantie bent, juist deze mensen tot dingen in staat zijn, waarvan de "voor-het-zeggen-hebbers" zeer verbaasd zouden staan.

Maar wat gebeurt er na zo'n week: de boterhammen komen weer gesmeerd en al uit de bakkerij, in de feestzaal kun je weer limonade op een knipkaart of konsumptiekaart kopen, en de zuster of broeder maakt je weer wakker om tien uur, om je slaapmedicijnen in te nemen, net als je lekker ligt te slapen. Kun je nagaan! Het medische model in volle glorie.

Dit is de groep die, met veel inzet van alle disciplines binnen Delta, veel tijd vraagt, en daardoor ook veel personeel. Maar wat zie je? De personeelsbezetting is voor deze groep nog kleiner!

En de arts, nou, die doet er ook niet veel meer aan. En de psycholoog, waarvan Delta er toch al niet zoveel heeft, is part-time verbonden aan de chronische paviljoens. Eén van die "af-en-toe-eens-komen-kijken-doctorandici", die óók niet weten wat ze er mee aan moeten.

INTERVIEW

WIE DURFT MAG HET ZEGGEN

Onlangs had de gekkenkrant een gesprek met een drietal leerlingen die nu al zo'n drie jaar in verschillende paviljoens van het Delta-Ziekenhuis werken. Onderstaand ongeveer een kwart van het lange gesprek dat we met ze hadden en waaruit wederom een aantal schokkende feiten naar voren komen. Op alle belangrijke punten was het drietal het volkomen onderling eens. Hoewel één het risico durfde te lopen om haar naam bekend te maken heeft de redactie

Gekkenkrant

Hoe is het om op het Delta-ziekenhuis leerling te zijn?

Anna

Je wordt vrijwel niet voorbereid op je werk en je wordt ook niet begeleid. Bovendien zit je in een soort kaste-systeem. Je moet bijna audiëntie aanvragen om het hoofd te kunnen spreken. En de manier waarop je wordt behandeld is vaak zo vernederend.

Jaap

Je slaapt ook heel makkelijk in, zodat je niet meer merkt dat je niet begeleid wordt en dat je dingen verkeerd doet met mensen. Ik moet er bij mezelf op letten dat ik niet autoritair wordt tegen de mensen, zo van "Doe nou effe, schiet nou eens op!". Ik vind dat het hoofd of iemand van de staf je daarin moet begeleiden en moet zeggen dat dat niet kan, maar dat gebeurt niet.

Gekkenkrant

Wanneer je begint, ben je dan behoorlijk voorbereid?

Jaap

Nee, absoluut niet. Je krijgt wel een zogenaamde vooropleiding van twee maanden, maar daarin krijg je bijna alleen verbandleer, rekenen en natuurkunde, dat soort dingen. Die vooropleiding duurt iets meer dan twee maanden en nog een weekje op zaal.

We hadden maar één uur in de week psychiatrie in die vooropleiding.

toch besloten om het anoniem te houden, aangezien ons maar al te veel verhalen bekend zijn van (leerling-)verpleegkundigen die het niet lang meer uithielden nadat ze misstanden aan de grote klok hadden gehangen. Overigens is elk woord op de band vastgelegd en zijn de namen beschikbaar voor betrouwbare onderzoekers van de praktijken in het Delta-ziekenhuis. Nummer drie heeft betrekkelijk weinig gezegd, vandaar dat alleen de fiktieve Jaap en Anna aan het woord zijn.

Iemand die ons patiënten demonstreerde. Daar moest je dan een gesprekje mee houden en er een observatieverslag over schrijven. Maar ik zat daar en begreep er helemaal niets van. Ik was die eerste keer zelfs een beetje bang, want je hebt geen idee wat er aan de hand is.

schokeffekten

Anna

Het zijn allemaal van die schokeffekten want dan opeens krijg je een paviljoen getoond. En dan schrik je je zo kapot hè. Het eerste wat je denkt is "ik moet hier weg". En dat gebeurt dan ook. Bij ons in de vooropleiding was een meisje en die heeft meteen haar ontslag ingediend die zei "Hier ga ik niet werken". Ik vind dat ook fout: je word helemaal niet voorbereid en opeens wordt je meegesleept naar een paviljoen.

Ik denk dat een hoop mensen daar op afknappen, maar later ga je het allemaal normaal vinden. Misschien dat je zelf ook wel gehospitaliseerd raakt.

Jaap

Op den duur zie je de ellende, het erge erachter niet meer. Dat ga je normaal vinden. Als iemand gilt ofzo, de hele dag, dan ga je er niet opaf om te vragen wat er is, maar je denkt 'die gilt altijd, laat maar'. Je wordt als een spijker, een beetje hard, hè.

Gekkenkrant

Moet je nou in de verpleging ook dingen doen die je tegen de borst stuiten, die

je vervelend vindt?

„hysterische wijven“

Anna

Ja dingen als boterhammen klaar maken voor mensen die dat best zelf kunnen. Maar dat moet, dat is zogenaamd hygiënisch en allemaal veel makkelijker. En ook dingen als wanneer de hoofdzuster hoofdpijn heeft en iemand gilt hard, die moet dan vlug opgesloten worden, omdat zij er last van heeft. Op paviljoen Zwamburg was dat bijvoorbeeld. Ik heb die hoofdzuster nooit zo kunnen waarderen, hoewel Jaap daar anders over denkt. Maar dan zei ze bijvoorbeeld "Je kunt straks weer wat verwachten, er komt weer zo'n hysterische tante binnen". Ze zei ook altijd dingen zoals "Die huisvrouwen komen hier alleen maar vakantie houden en hun man moet thuis maar hard werken en voor de kinderen zorgen en die wijven die zitten hier maar in de tuin". In het begin ben ik er ook ziek van geweest. M'n arts zei dat ik maar niet terug moest naar Rustoord. Ik heb daar bijna de moed opgegeven. Dan stond ik voor de deur en dan dacht ik 'zal ik nou naar binnen gaan of niet?'

Gekkenkrant

Komt het vaker voor bij leerlingen dat ze ziek worden of overspannen?

Anna

Ja, ik denk dat er een behoorlijk ziekteverzuim is, hoewel je daar enorm mee moet oppassen omdat je maar drieëndertig dagen per jaar ziek mag zijn, anders mag je geen examen doen. Dus er is altijd wel een stok achter de deur.

Gekkenkrant

Je kunt de schuld voor dat soort inzinkingen naruurlijk bij jezelf zoeken, maar wij geloven dat dat niet terecht is. Wij denken dat dat aan de hele opzet van zo'n ziekenhuis ligt. Hoeveel leerling verplegers zitten er overdag bijvoorbeeld op een afdeling?

Anna

Dat varieert zo van twee tot tien. Woensdag is er altijd een piek omdat er dan veel mensen uit de wacht komen en dat overlapt dan. Maar er zijn ook paviljoens waar je alleen in de wacht zit en alleen avonddiensten draait. Nou dat is gewoon niet te doen. Dan zit je in je eentje met vijftig patienten. Je hebt paviljoens waar de hele dag geen gediplomeerden zijn zoals dat dagpaviljoen, dat draait dan helemaal op leerlingen. Je moet dan alles doen, administratie, alles.

Gekkenkrant

Vertel eens wat over de cursus.

Anna

Daarvan is toch wel algemeen bekend dat die slecht aangeschreven staat. Het is eigenlijk voornamelijk zelfstudie. Je krijgt heel veel A-gerichte vakken, heel veel anatomie, ziekteleer en maar een paar uurtjes in de week psychiatrie. Officieel is dat vier uur per maand, maar er vallen heel wat lessen uit omdat de doktoren ergens heen moeten ofzo.

Gekkenkrant

Helpt het nou wat, die theorieën over de ziekten die mensen kunnen hebben, heb je daar iets aan wanneer je gewoon op zaal werkt?

Anna

Sommige dingen zie je wel beter, dat wel. Bijvoorbeeld dwangmatige handelingen, die gaan je dan opvallen.

Gekkenkrant

Waar komen die dan vandaan?

Anna

Ja, dat vraag ik me ook weleens af. Volgens de psychiater van m'n vorige paviljoen was dat gewoon een vorm van aandacht trekken. Maar die man vond alles aandacht trekken. Mensen die ze hysterisch vonden die werden dan overgebracht naar een zwaar chronisch paviljoen. Zo van "als jij zo blijft doorgaan dan kom je daar terecht".

Gekkenkrant

Hielp dat?

Anna

Nou, die mensen schrokken zich natuurlijk kapot, maar die gingen wel met hun problemen weer terug naar huis. Ze gingen zich wat aangepaster gedragen om gauw weer weg te komen, maar of hun problemen daarmee werden opgelost is de vraag natuurlijk.

Gekkenkrant

Wat geeft de cursus nog meer?

TEENANATOMIE

Anna

Veel ahatomie. Ik weet ook niet waarom ze dat nou zo belangrijk vinden. Er loopt een internist rond en als je maar weet hoe een teen funktioneert, dan vinden ze dat belangrijker dan hoe de mensen zich gedragen. Zo komt het op mij over tenminste. Verder hebben we neurologie en daar leer je veel van. Gegeven door dokter Schenk, iets waar iedereen wel enthousiast over is.

Over al die niet-psychiatrische vakken wordt wel gezegd "Als je later in de A gaat werken dan heb je hier toch een hoop aan". En een heleboel doen dat ook.

Gekkenkrant

Maar waarom volgen ze dan een B-opleiding?

a + b = mooier

Anna

Om A en B te halen, dat is veel mooier, dan kun je ergens een staffunctie krijgen.

Gekkenkrant

Vallen er veel leerlingen af in de loop van de tijd?

Anna

Ja, wij zijn begonnen met een groep van vijftientig mensen en daar zijn er nu nog een stuk of tien van over, de rest is gezakt of vertrokken.

Gekkenkrant

Hoe komt het dat ze zakken? Zijn ze dom? Of werken ze niet?

Anna

Ik geloof dat een groot gedeelte helemaal geen zin heeft in die A stof, want daar gaat de meeste tijd in zitten. Het sluit helemaal niet aan bij wat er om je heen gebeurt.

Gekkenkrant

Het lijkt ons dat het een moeilijke werksituatie is: je wordt gekonfronteerd met een hoop ellende waar je maar heel weinig aan kunt doen. Daar moet iedereen zich toch vreselijk machteloos door gaan voelen.

je maakt inderdaad rot dingen mee

Anna

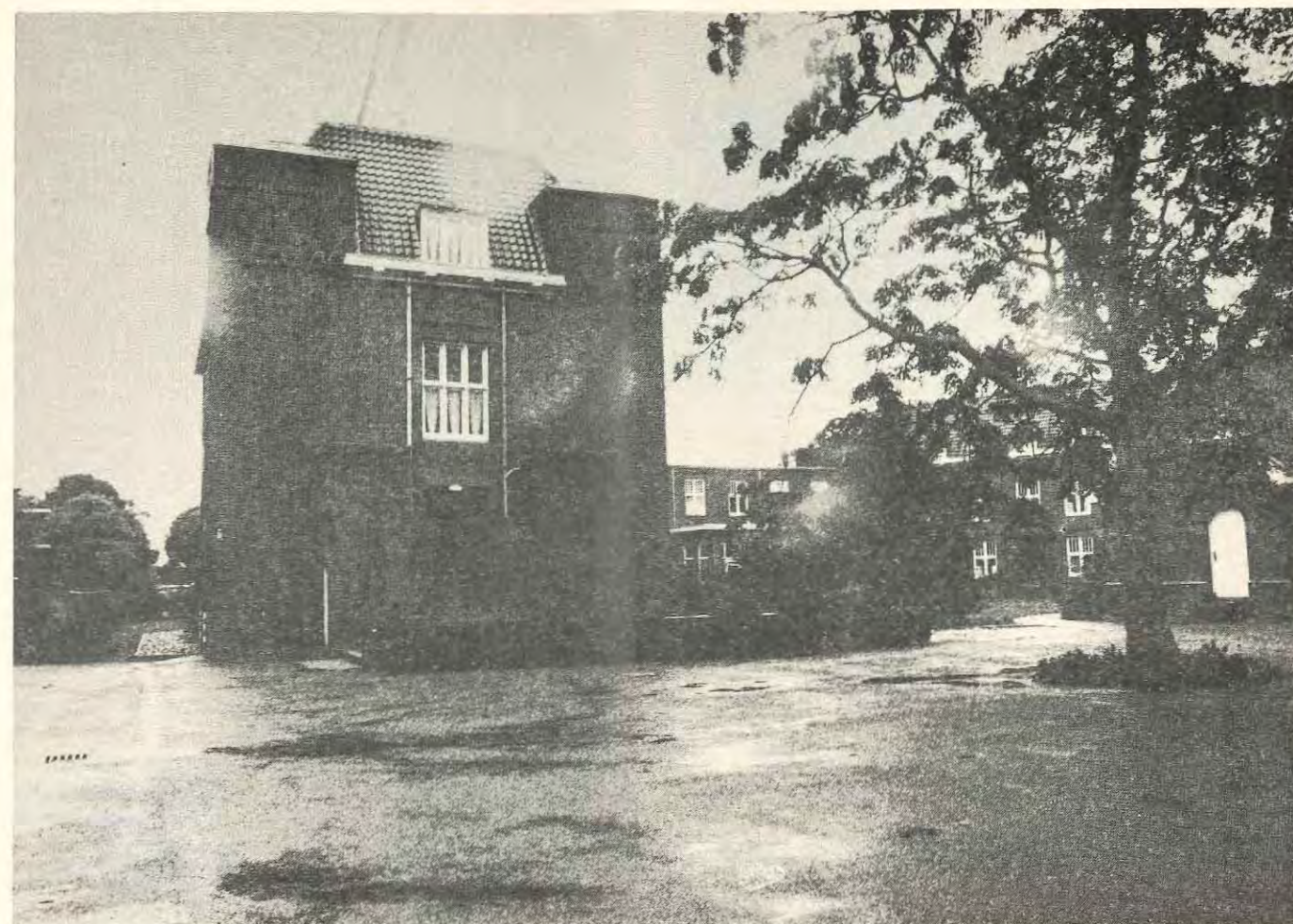
Ja, dat is waar. Je komt 's avonds thuis van je werk en je ploft neer op je bed. Ik was dan nergens meer toe in staat. Dan zette ik een plaat op en pakte een glas sherry, terwijl ik daarvoor nooit gedronken had of gerookt. Ik vond het altijd vies. Je ziet er ook een hoop mensen aan onderdoor gaan. Er wordt ook beslist veel gedronken door de leerlingen.

En je maakt ook inderdaad rot dingen mee. Van dichtbij heb ik twee suicides (zelfdodingen) meegemaakt in die drie jaar, maar er zijn er veel meer gebeurd. De Maas ligt er vlak achter en er is ook een vijver. Er was bijvoorbeeld een vrouw en die was overgeplaatst naar het dagpaviljoen. Dat mens zag het helemaal niet meer zitten en zei dan ook elke dag "nou als ik thuis ban- en ze woonde 14-hoog in Omoord of de Alexanderpolder - dan spring ik uit het raam." Maar de arts zei daarvan "dat is aanstellerij, daar moet je niet op ingaan". Dat was Flohil, op zich helemaal geen onaardige man, maar hij zei "Ach laat ze maar naar huis gaan".

Maar ze deed het. En dan zit je 's avonds in de late dienst en dan belt haar man je op dat ze het gedaan heeft en wat moet je dan tegen zo'n man zeggen? Daar sta je dan.

En meer van die lullige dingen. Er was ook iemand - wat ik ook zo smerig vond - die was geschopt door een andere patiënt aan haar voet. Dat mens klaagde steeds over pijn. En ze had een gebroken heup gehad en ze zei telkens dat die pijn aan haar voet erger was dan toen aan haar heup. Dat was wel een signaal dat het erg was, maar er werd helemaal niet naar omgekeken. En wij - leerlingen - schreven steeds maar in het rapport 'kijk er nou eens naar'. Tenslotte kwam toevallig een assistent erbij. Toen moest ik met dat mens mee naar het Zuiderziekenhuis. Daar werd ze onderzocht en meteen naar de operatiekamer gebracht. Toen werd haar been tot onder haar knie geamputeerd. Dat vind ik gewoon stomme fouten. Dat mens heeft zeker een week met die voet rondgelopen. Die was rood en opgezwollen en dan dacht je 'dat zal wel trombose zijn'. Maar, zei die arts, die vrouw klaagt altijd. Een beetje hysterisch. Gewoon aandacht trekkerij. Maar nu loopt ze met een kunstbeen.

Trouwens over geheimzinnigheid gesproken

De meeste leerlingen wonen in. In dit gebouw....

bij zelfmoorden: nadat dat met die eerste vrouw was gebeurd hadden we een bespreking over een andere vrouw, die ze er ook toe in staat achtten. En toen zeiden ze "daar moeten we toch wel even aandacht aan besteden, want twee suicides in één maand, dat staat toch wel lullig". Dat werd gewoon gezegd.

En na een tijdje ga je zelf ook in dat systeem meedraaien, daar kun je heel weinig tegen doen, je wordt ook wel in het gareel gedwongen. Want je gaat er met idealistische ideeën naar toe. 'Mensen helpen' denk je dan nog. Maar je moet vreselijk veel onnozele karweitjes opknappen. En als je daarmee klaar was dacht je 'kom, laten we iets leuks doen' voetballen ofzo. En er waren er meer die dat dachten op m'n eerste paviljoen, maar mooi dat we allemaal, stuk voor stuk een slechte beoordeling kregen. Want in die tijd hadden we toch best de plinten schoon kunnen maken.

Jaap

En als er geen plinten zijn dan kun je zelf weleens wat ondernemen. Maar daarmee moet je oppassen, want ik heb wel eens in m'n beoordeling gehad "neemt te veel initiatief". Ik was namelijk met iemand in gesprek toen ik weg wilde om

chinees te gaan eten en dat meisje, dat echt heel zielig was, zei toen ineens dat ze best mee zou willen. Dus ze ging mee en bij de chinees ging alles prima, maar o, wat was dat fout, of ik het hoofdgebouw had opgeblazen.

Anna

Ik ging ook regelmatig met een vrouw van m'n vorige paviljoen naar de bioscoop en dan kwam ik haar ophalen en dan zeiden ze "je lijkt wel gek, in je vrije tijd. Dat mens is een psychopate hoor, daar kun je niet mee naar de bioscoop". Er is zelfs een regel dat je in je vrije tijd niet eens op de afdeling mag komen.

Gekkenkrant

Het is voor jullie dus heel moeilijk om met patiënten een leuk contact op te bouwen. Door jullie werksituatie waarin dat eigenlijk niet wordt toegelaten, maar ook doordat jullie niet leren om gesprekken met mensen te voeren, maar in plaats daarvan allemaal verouderde ziektebeelden moeten leren. Wanneer je het nu vanuit de patiënten bekijkt, zijn er voor hen speciaal mensen waarmee ze kunnen praten? Zoals psychologen, pedagogen, artsen, maatschappelijk werksters?

de optocht van Stolk:17sec.

Jaap

Een pedagoog hebben we niet. We hebben wel één maatschappelijk werksfer, één voor twaalfhonderd patiënten, part-time en meestal ziek. Eén op het hele ziekenhuis, dat is toch belachelijk. Ik weet van één paviljoen, een opname-mannen paviljoen dat er twintig mensen op de wachtlijst staan om haar te kunnen spreken. Ja, en hoe vaak praten mensen met artsen op paviljoen Buitenzorg een half uur in de week....

Anna

.....nog geeneens.....

Jaap

Ze zitten de hele dag in het kantoor te ouwehoeren, komt er een patient binnen, dan is er geen tijd. En dan komen de mensen dus naar ons toe om een dokter te spreken. Ik zeg dan altijd 'loop maar naar achter, hij zit op het kantoortje, ga er maar heen'. Ik stuur mensen er achterelkaar naar toe, dan moeten ze wel. Van dokter Stolk, die nu weg is, hebben we indertijd uitgerekend dat hij gemiddeld zeventien seconden per patiënt per week te spreken was. maar dan niet privé maar met een hele optocht van verplegers assistenten en noem maar op. En dat is geen uitzondering, helemaal niet. Mensen die wel met de patiënten praten, dat zijn de uitzonderingen, Brok en Verhey, twee assistenten. Die stonden dag en nacht klaar, daar kon iedereen naartoe. Over Verhey praten de mensen nog terwijl hij al een half jaar niet meer op de afdeling werkt.

Gekkenkrant

Stel je nou eens voor dat iemand is opgenomen en dat die op het idee komt "ik wil psychotherapie", of hoe je dat maar wilt noemen, in ieder geval een regelmatig gesprek met een psychiater, zoiets als een uur in de week. En zo'n patient vraagt erom, wat zou er dan gebeuren?

Jaap

Dat zou ik niet weten. Ik denk niet dat dat zou lukken. Ik heb er tenminste

nooit van gehoord dat het gebeurde. Zover wij weten gebeurt dat niet.

Gekkenkrant

Hoe is het met de pillen? Worden er veel medicijnen gegeven?

Anna

Ja, dat verschilt ook weer per paviljoen want op paviljoen Zorgvliet, daar krijgen mensen hele medicijnkasten tegelijk. Op het terrein kun je de mensen van Zorgvliet zo aanwijzen. Bij ons op Buitenzorg viel het nog wel mee, hoewel er ook een geval was van iemand die een vol tinnetje kreeg en dat viermaal daags.

Gekkenkrant

Hoe wordt besloten om medicijnen te geven?

alziende X-blik van Flohil

Jaap

De mensen komen binnen, opname-formuliertjes invullen, kleren worden afgenomen enzo, worden in een kast gelegd, sleutel daarvan opgeborgen op kantoor. Dan komt de dokter, ik zie hem helemaal staan (Jaap staat op, doet gewichtig met handen op de rug en neemt een denkbeeldige patient van het hoofd tot de voeten op) Flohil, een aardige man hoor, daar niet van en die gaat dan zo van "ja,jaeh.... mevrouw U kunt wel naar zaal gaan". En dan zegt-ie tegen de aanwezige verpleegkundige "Geef die mevrouw maar drie keer 50 sinequan en, eh, één miligram serenase en, eh, ja, dat is het dan". Voor de rest niets. Hij geeft eerst medicijnen en daarna als hij tijd heeft gaat hij ermee praten. Maar zo gaat het. Maar hij heeft het vaak bij het goede eind, dat moet gezegd worden....

Anna

Ach kom, het meisje X dan? In het kantoor heb je zo'n gluurraam en hij zit daar achter het buro en kijkt zo door het raam en zei toen: "Ik zie het meteen: Schizofreen, niets meer aan te

doen". Ze hadden dus nog geen woord gewisseld.

Maar hij heeft totaal niets in te brengen bij hoofdzuster Honing, zij is de baas en niet hij. Het is bekend dat hij d'r ook liever nog vandaag ziet gaan dan morgen, dat weet ik uit de tijd dat hij waarnemend directeur was, maar hij kon niet van d'r af. Maar over medicijnen: Toen met de feestdagen wilde ze gewoon een paar rustige dagen hebben en toen ging ze zelf de medicijnen af zitten spreken. En dan zei ze "Joh, gooi er nog wat extra taxilan bij dan is het tenminste rustig". En je was dan gewoon verplicht om dat te doen.

Gekkenkrant

Er zijn nog een paar dingen die ik even wil navragen: Is het waar dat er nog geschokt wordt op delta?

Jaap

In de drieëneenhalf jaar dat ik hier werk, weet ik het maar van drie gevallen. Het is nu wel een uitzondering. Maar er lopen hier veel mensen rond die in het verleden geschokt zijn en die er hele trauma's aan over hebben gehouden, zoals mevr.v.d.P. als je haar status leest, dan schrik je je rot.

Anna

Flohil was er zelf echt bang voor met mevrouw Q, want hij had vroeger zo'n vijftien jaar geleden een paar keer meegeemaakt dat er mensen aan dood gingen. Dat heeft hij zelf in een bespreking verteld daar waren meer mensen bij, Daarom liet hij het door van Epen doen.

Jaap

Die man was zo huiverig, die stond daar te zweten voor de eerste keer en iedereen stond er vreselijk angstig omheen, want het is een rotgezicht hoor. Want toen het met haar niet meer onder narcose ging, moesten we haar armen en benen vasthouden en dat moest echt goed stevig want anders klapte ze tegen het plafond. Ja, met die schokervaring: als mensen terugvallen, dan vallen ze veel verder terug dan ze daarvoor waren.

Tan kon de pot op

Gekkenkrant

Iets anders wat wij gehoord hebben is dat dokter Tan mensen -uitsluitend om te kijken hoe het gaat, dus niet voor de genezing- dat hij mensen intraveneuse li-

brium-injecties geeft.

Anna

Ja, daar heb ik toen zo'n ruzie met Honing over gehad, weet je nog, toen werd er 's avonds iemand opgenomen en toen was afgesproken dat als er iemand opgenomen werd, die geen medicijnen mocht hebben, omdat Tan ermee moest experimenteren. Maar ja, toen kwam er een andere arts en die zei dat Tan de pot op kon met z'n therapieën. Dus dat mens die kreeg die pillen en de volgende ochtend kregen we het wel allemaal op ons brood. Dat we dat durfden, hoe we dat in ons hoofd hadden gehaald.

Jaap

Zij was trouwens helemaal tegen opnamen 's nachts vaak. Ze vond het teveel gezeur "al die rotwijven 's nachts, als ze zo nodig opgenomen willen worden, laat ze dan 's middags komen, of de volgende ochtend". Maar toch mag ik haar wel omdat ze naar m'n kritiek luisterde, ook al deed ze er niets mee.

Anna

Nee, ik vind dat je geen hoofd van zo'n paviljoen moet worden als je een hekel hebt aan vrouwen.

lullig kalendertje

Gekkenkrant

Komt het nog weleens voor dat patiënten voor artsen werken, tegen een heel lage vergoeding?

Anna

Mevrouw Z die jarenlang bij dokter Flohil gewerkt heeft in de huishouding en dan moest ze zwoegen hoor en daar kreeg ze vijf gulden in de week voor. En dan als Flohil of z'n vrouw jarig was dan gaf ze kadootjes, maar als ze zelf jarig was dan werd ze afgescheept met een of ander lullig kalendertje.

Jaap

En mevrouw v.W. die heeft altijd bij Tolsma gewerkt, maar nu is ze zo oud dat ze niet meer kan.....

Anna

Ja, die is nu vijfenzeventig of tachtig en kan het dus niet meer. Maar Cohen-Stuart, die kwam een keer rondkijken op het paviljoen en die kende haar omdat ze altijd bij Tolsma had gewerkt! Maar dat heeft natuurlijk niets met therapie te maken. Want Flohil, die ging op vakantie en dan bleef die zoon thuis achter en dan moest zij koken voor die zoon

en die slingerde dan bierflesjes door de kamer en dat moest zij dan opruimen. Dat is waar hoor, dat heeft ze me zelf verteld. Ze is daar ook met ruzie weggegaan. Op het ogenblik werkt ze voor een hoofdzuster in het bungalowpark, daar houdt ze het huis schoon.

Maar je hebt wel meer van die toestanden, zoals de tuinploeg, die helemaal uit patiënten bestaat, die gratis alle tuinen van de artsen bijhouden. Die wonen daar trouwens in prachtige huizen, met drie verdiepingen. Een tijdje terug betaalden ze voor zo'n heel kapitaal pand honderdvijftig gulden huur per maand. Terwijl, wat moesten wij betalen voor zo'n lullig kamertje waar netaan een bed en een tafeltje in past? Tweehonderd gulden?

demente oma

Gekkenkrant

Noemen jullie nu eens wat positieve dingen van het Deltaziekenhuis.

Jaap

Op Dijkzicht is er een kookploeg van vrouwen die voorheen geen aardappelen meer konden schillen. In het begin was dat heel moeilijk, maar het gaat goed en dat is fantastisch hoor.

Gekkenkrant

Was dat door de paviljoensarts ingevoerd?

Jaap

Nee, dat hadden wij zelf bedacht... maar hij vond het dus wel goed.

Gekkenkrant

Jullie vinden het al heel wat als dat soort initiatieven niet door zo'n arts gestopt worden?

Jaap

Ja, precies.

Anna

Verder willen ze hier een drugsboerderij gaan opzetten volgens de principes van de Emelie-hoeve.....

Jaap

Ja, maar dat moet gewoon van de GGD, dat komt dus van buiten. Op ruimzicht gebeuren leuke dingen, bingo-avonden, feesten die er georganiseerd worden enzo. Maar dat komt ook van het personeel, dat gaat meer ondanks, dan dankzij de directie. Maar wij ervaren dat dus wel als positief.

En de uitstapjes per busje, van een week

of meer. Zes mensen met twee verpleegkundigen, die kunnen doen wat ze willen, dat vind ik wel heel leuk.

Anna

Ja, en het interessante daarvan is, naar ik heb gehoord, dat de mensen zich heel anders gedragen dan op het paviljoen, dat ze opeens wel netjes kunnen eten enzo.

Gekkenkrant

Waarom hebben jullie dit werk eigenlijk gekozen? Om uit huis weg te komen? Om geld te verdienen?

Jaap

Ik heb het gekozen omdat ik graag met mensen wilde werken. Mijn Oma is bijvoorbeeld dement en dat had ik gezien en dat werd voor mij wel de stap naar dit soort werk. Soms heb ik toch wel bevrediging in m'n werk hoor. Iemand die laatst naar me toe kwam, waar ik in het verleden ontzettend veel mee gepraat had en die zei dat ze door mijn woorden weer beter was geworden. Daar kun je weer een half jaar op teren. Op chronische paviljoens daar heb je meer het gezellig maken, dat geeft ook bevrediging.

Anna

Ja, voor mij zijn het ook de opmerkingen van patiënten, daar moet je het wel van hebben, want van bovenaf zal je nooit iets horen..... Misschien is het wel een soort zelfbevestiging, maar wie weet heb je dat wel gewoon nodig.

Gekkenkrant

Als dit nu straks op papier staat, dan zal het wel gaan zoals het altijd gaat wanneer wij zeggen dat dingen in inrichtingen niet deugen. Iedereen zal wel weer zeggen dat het best meevalt, dat het veel te eenzijdig is en veel te veel overdreven. "Er zal weleens wat gebeuren maar in het algemeen gaat alles wel goed". Dat verhaal krijg je altijd. En jullie zullen vast veel agressie op je dak krijgen van iedereen die ook best weet dat hij of zij er veel te weinig aan gedaan heeft.

Jaap

Dat zijn we wel gewend, dat hebben we al jaar in jaar uit. Als alle leerlingen zich ervoor zouden inzetten, dan ben ik ervan overtuigd dat je iets kunt doen. Twee of vijf kunnen ze nog wel ontslaan, maar het hele deltaxiekenhuis draait op leerlingen en die kunnen ze niet allemaal ontslaan.

Naar aanleiding van deze beschuldigingen en mistoestanden hebben wij per draadverbinding contact opgenomen met enkele hooggeplaatste heren in het Delta ziekenhuis. Na herhaalde pogingen troffen wij aan de andere kant van de lijn dr. Tan. "Doet U experimenten met librium" vroegen wij beleefd. Stilte. Daar wilde hij niet op ingaan: "Nee, het is geen experiment, nee" zei hij toch. "daar ga ik per telefoon niet verder op in; wie bent U eigenlijk?". Wij zijn van de "Gekkenkrant" en als zodanig hadden wij even later de geneesheer-direkteur van de Delta, de heer Cohen-Stuart, aan de lijn. Deze geneesheer was spraakzamer. Wij luisteren aandachtig. Hij bekijkt verschijnselen van tenminste twee kanten. Een nuance hier en daar kan nooit kwaad natuurlijk, maar de medicijnman kaner mee toveren. Wij draaien mee van de ene subtiele bespiegeling in de andere, zodat we het gevoel kregen met driehoekszeep gewassen te worden. U weet wel, die zeep die wat vettig aan voelt. Maar goed we hadden het over Delta. Uiteindelijk blijken de standpunten die opborrelen uit het moerassig brein van Cohen-Stuart verrassend eenvoudig. De oplettende toehoorder heeft het voor U samengevat:

In het Delta Ziekenhuis wordt nog geschokt. Eerst probeert men altijd psycho-farmaca, gaat dat niet, dan wordt in uitzonderingen besloten tot schoktherapie. "Schocktherapie" volgens Cohen-Stuart "heeft voordelen boven andere therapieën in bijvoorbeeld het feit dat er geen lichaamsvreemde chemicaliën worden toegediend". Wel wordt er een hoop energie aangevoerd, waar de patiënt misschien van schrikt, maar een blijvende hersenbeschadiging door schoktherapie acht hij niet bewezen. "Een verminderd leervermogen misschien". Schocktherapie als doodsoorzaak, acht hij evenmin aantonen: ("misschien vroeger") "omdat er tijdens de schoktherapie verschillende bijprocessen werkzaam zijn die evengoed de dood tot gevolg kunnen hebben, de stagnatie van luchttoevoer naar de hersenen bijvoorbeeld..." "Heel merkwaardig, al die bijprocessen," zeggen wij "en een hoop risico". "helaas wel" zegt Cohen-Stuart "met die onzekerheid moeten wij nu nog wel leven". Overigens heeft Cohen-Stuart, naar zijn zeggen, "aardig wat ervaring in schoktherapie opgedaan met een zeldzaam ziektebeeld, destijds"

Op de vraag hoe het met die dienstwoningen zat, kon hij geen antwoord geven. "Dat regelt een huurcommissie van de gemeente Rotterdam" (Delta ploeg opgelet)

Er werken volgens Cohen-Stuart geen patiënten in de huishouding bij artsen en/of hoofdverpleging. "Misschien vroeger wel, het is me eigenlijk niet bekend" Van pure uitbuiting is volgens hem geen sprake, want het zou hier ook wel eens een resocialisatie projekt kunnen betreffen: "en de motivatie die daar achter zit is niet altijd bekend" en "er zijn patiënten, die daardoor bijzonder waardevolle kontakten opdoen". "Je kunt dat niet generaliseren". "De patiënten hoeven dit werk niet tegen hun wil te doen". vertelde onze hooggeleerde informant. Nu, wij weten wel beter.....

Op de vraag of de artsen Tan, Flohil en van Epen zo vanuit de hoogte en de losse pols een diagnose stellen en medicamenten voorschrijven, antwoordde de direktor "Iedere arts bepaalt natuurlijk zelf, afhankelijk van de omstandigheden, in hoeverre een somaties onderzoek nodig is; er worden mensen opgenomen met wie geen gesprek mogelijk is, en soms weet je al genoeg van de mensen om direkt met de behandeling te beginnen". Dit standpunt houdt in feite in dat Cohen-Stuart het ook voor mogelijk moet houden dat zijn artsen diagnoses stellen vanuit rijdende auto's.

Dr. Tan experimenteert niet met verschillende doses librium". en volgens Cohen-Stuart wordt er "alleen medicatie op indicatie voorgeschreven" Wel heeft hij eens vernomen dat dr. Tan eens geprobeerd heeft een onderzoek op te zetten, maar dat dat niet gelukt is. "Hij is er niet meedoorgegaan". Iedere arts probeert medicamenten uit, maar dat is uitsluitend om ervaring mee op te doen". "Ook bij librium". "Het is uitgesloten dat mensen als proefdier worden beschouwd".

Onvermoeibaar, stelden wij ook vragen naar de personeelsbezetting. "Er is wel een enorm gebrek aan psychiaters en psychologen in de Delta maar het is overdreven te stellen dat de huidige artsen zich beperken tot het voorschrijven van psychofarmaca". Er is te weinig tijd, te weinig staf, dat is al jaren zo....". "Bood iemand maar eens een alternatief voor het tekort aan psychiaters; de situatie in Rotterdam is belabberd".

Over paviljoens die uitsluitend door l.l.verpleging gerund worden zegt hij: "Niet waar, er is altijd een hoofdverpleger of gediplomeerde bij". Later bedenkt hij zich, de bezetting is gewoonweg niet voltallig maar er wordt aan gesleuteld.

Cohen-Stuart is wel hoopvol over de nieuwe opleiding van de verpleging. "U moest eens weten wat de voorzitter van de inspectie zei t.a.v. de opleiding; we moeten nu vakken als psychologie, agogiek, maatschappijleer, psychiatrie geven". In de cursus oude stijl, daarin werd slechts vier uur psychiatrie gegeven, op anatomie ligt de nadruk. De opleiding loopt nog twee jaar. "Wij doen in dit verband, dat wat de overheid van ons verlangt en dat was vanouds een aanmerkelijk stuk somatische geneeskunst". Beste Cohen-Stuart: Het beleid van Uw inrichting in dezen wordt niet alleen door de overheid gemaakt, wat meer creativiteit uwerzijds kan geen kwaad. Zo.

De Geneesheer-direkteur spreekt wel de hoop uit dat er nu iets zal veranderen. De Directie is zelf al bezig met reorganisatieplannen. Ook hoopt hij dat deze krant iets bij mag dragen. Nou wij rekenen daar op.

Halt!
U heeft zich vergist.

Deltaziekenhuis

	Rekening 1974	Begroting 1975	Begroting 1976
	23.805.141,62	26.754.100	31.596.300
	890.000	24.200	42.200
	21.200	42.500	50.300
	8.300	22.000	4.250
	4.200	7.000	9.550
	960.349,42	82.100	98.100
	17.376,91	216.200	346.100
	10.516,50	40.000	52.900
	1.673,66	76.100	83.700
		350.000	375.000
		50.000	55.000
		10.000	5.000
Begroting 1975	30.397.100	369.200	338.000
			9.600
Rekening 1974	27.489.321,45	307.841,34	338.657,00
			9.600,00
			70.228,80
			198.745,47
			331.483,46
			cf.

Wethouder Schmilz van Gezondheidszaken van de Gemeente Rotterdam, onder wier verantwoordelijkheid en toezicht het ziekenhuis reilt en zeilt was voor het verschijnen van dit nummer voor commentaar onbereikbaar: Haar telefoonnummer is 010-254334 en op het werk 010-172101

B R I E V E N

POEZIE ALBUM

VERDRONKEN KALF

Geachte L.S.

Hier komen we even met een moeilijkheid bij U, en die bestaat uit dit:

Men wil onze stichting Therapeutische tehuizen Hans van Leeuwen opheffen.

De vraag komt wel bij ons op: "Waarom krijgt onze stichting geen erkenning?" Men beweert wel, dat we ex-psychiatrische patiënten zijn, en dat betekent met andere woorden, dat we gezond zijn.

Maar dan vragen we ons toch echt wel eens af: "Waarom moeten we dan verpleegd worden?" "Of zo zelfstandig mogelijk worden gemaakt?" Dat is dan helemaal niet nodig als je gezond bent.

En omdat ik zo gezond ben, daarom mag ik maar halve dagen op de Vlaswiek werken en zo zijn er meerdere van ons. Wat dacht U, dat, als wij in de maatschappij konden, het dan niet zouden doen? Daar verlangen we allemaal naar, maar het is nu ten enen male niet mogelijk.

De stichting ging juist steeds iets meer voorwaarts, en dan, ineens PATS-BOEM, worden we maar even verzocht iets anders op te gaan zoeken, want ook de uitkering van de A.W.B.Z. houdt per 1 september 1976 op. Er zijn natuurlijk nu wel wat, die op kamers willen, en daar ben ik onder andere ook bij, maar ik weet eenvoudig, dat dit nog niet verantwoord is.

Dus, als er ongelukken gebeuren, wat haast niet te vermijden valt, dan is het de schuld van de Regering, want die draagt dan alle verantwoordelijkheden.

Of ze het nu willen of niet. Maar wij weten wel: de put wordt meestal pas gedempt als het kalf al verdronken is.

Wat hebben we er allemaal aan, dat er meestal eerst ongelukken moeten gebeuren, wil men pas gaan inzien: "Ja, we hebben toch wel verkeerd gehandeld, en dan geeft U ons de goede raad als U een weg terug weet". Die is er dan namelijk niet meer.

Dus nu vragen wij: "Laat de stichting Hans van Leeuwen bestaan".

En dan willen wij zo spoedig mogelijk erkenning, zodat we over een poosje niet weer voor hetzelfde feit gezet worden.

DELTA POSITIEF

Het ziekenhuis, Delta-Ziekenhuis, is me erg goed bevallen. Wat de patiënten betreft, daar heb ik niets van overgehouden, tijdens mijn verblijf in het ziekenhuis, ben ik toch wel eens tegen muren opgelopen. Dat de patiënten onderling zich niet zo gek veel voor elkaar interesseerden. Soms heb ik me uitgesloofd, mensen gevraagd, uitgenodigd bij mij thuis eens gezellig te praten, nou, vergeet dat maar, dat vind ik erg teleurstellend.

aksie getuigschrift of:

PROBLEMEN BIJ HET VERLATEN VAN HET ZIEKENHUIS

Sinds lang worden psychiatrische patiënten gekonfronteerd met de omwil van de maatschappij om hen te aksepteren, hetgeen mede een onderwerp van voortdurende zorg van psychiatrische ziekenhuizen is.

Men kan zich afvragen, of deze diskriminatie op het terrein van het werk wel zo gerechtvaardigd is, daar de patiënten al sinds lang door de maatschappij benodigde produkten vervaardigen tegen concurrerende prijzen, zoals in fabrieken. De moeilijkheden doen zich voor bij het verlaten van de werkplaats, waar de patiënten na het verlaten van het ziekenhuis in eerste instantie is zijn geplaatst, of zij doen zich voor wanneer de patiënt tegen advies het ziekenhuis verlaat of wordt verwijderd. Op zijn arbeidsverleden rust dan de smet van zoveel jaar psychiatrische inrichting en een a.s. werkgever - die met psychiatrische inrichtingen geheel onbekend is - moet maar raden, wat de gewezen patiënt daar heeft uitgevoerd al die tijd. Dit leidt uiteraard tot een negatieve beoordeling. Nu bestaat in de maatschappij een regeling, waar de patiënten tot dusver in het geheel niet voor in aanmerking kwamen, namelijk het getuigschrift. Dit is niet in de wet vastgelegd. Er is immers geen dienstverband.

De opname in een psychiatrische inrichting wordt door een getuigschrift als het ware gereduceerd tot een tijdelijke wijziging in de huiselijke omstandigheden van de patiënt en zijn carrière wordt zo min geschaad. Iemand, die in een fabriek gaat werken heeft iets aan een getuigschrift van de industriële therapie; iemand die bij de Plantsoendienst gaat werken, heeft iets aan een getuigschrift van de kwekerij enz.

Wat te denken van een verklaring op een getuigschrift aangaande de beëindiging van de relatie tot het ziekenhuis.

Het initiatief van het uitreiken van verklaringen en getuigschriften zou mijns inziens moeten uitgaan van de arts, daar de patiënt in een veelal drukke omgeving verkeert en daardoor niet op het idee komt, hoe hij uit de moeilijkheden kan geraken. De patiënt verwacht immers van de arts, dat die hem uit de moeilijkheden zal helpen.

idee gek

Hier volgt een waar idee van een gek. Ik heb het namelijk eens in mijn hoofd gehaald om een rapport over een verpleegster te schrijven in dezelfde stijl als zij, die over ons schrijven en het bij de gewone rapporten gevoegd. Het is dus in de stafbespreking aan de orde geweest en werd wel positief beoordeeld. Er stonden zowel positieve als negatieve dingen in. Dit voorval gebeurde in een inrichting, in de omgeving van Arnhem.

gek idee

Even een reactie op "Gek Idee" over de rapporten. Nou, het kan ook anders! Bijvoorbeeld op de open afdeling 03 van Huize Padua. Daar wordt in de dagrapporten zo veel mogelijk geprobeerd om de gesprekken goed weer te geven tussen verpleging en patiënten, hun gevoelens, etc., en de patiënten mogen dit (en de statussen) zelf lezen en ook er zelf iets bij schrijven. En dat gebeurt dan ook. De openheid is erg groot en wordt steeds groter sinds zo'n 1½ jaar. Maar nu is een psychiater daar, die erg stimuleerde tot veel vernieuwingen, ont-

slagen! Omdat hij weigerde om er nog een afdeling "bij" te gaan doen!

geen gek idee

Mijn idee: iedere week een zanguurtje, naar believen geestelijke of populaire liederen of beide, solozang, enz., kan ook organisten, pianisten, dirigenten werven uit de patiënten. Volgens mij een prima therapie.

Waarom überhaupt niet musiceren?

TER NAGEDACHTENIS

Ank is van ons heengegaan
Geschonden moest zij door 't leven gaan.
Eens was ze patiënte van Dr. Stolk,
haar leven werd een donkere wolk.
Na veel sarren, treiteren, plagen,
vroeg ze om een onderhoud in die dagen.
Hij zag haar van terzijde aan
en sprak: "Mejuffrouw L, stel U nu niet
zo aan".

Haar machtiging liet hij maar lopen
Ankie kon zo niet meer hopen.
Haar wanhoop werd toen erg groot.
Ze wilde helemaal niet dood.
Zij wilde vrij en gelukkig leven,
maar dat heeft men haar nimmer meer
gegeven.

Ze dacht: "Als ik een brandwond maak,
moet ik naar 't ziekenhuis, en dan is
't zaak

te zorgen, dat ik hier nooit meer kom.
Maar Anke handelde in haar wanhoop dom.
Haar borst en arm die brandden fel,
ze was nu werkelijk in de hel.

De brandwonden waren derdegraads en
met veel pijn,
de plastische chirurgie met veel
venijn.

Zij is wel in haar plan geslaagd.
In 't ziekenhuis is zij verzorgd als
een ziek mens.

Dit was uiteindelijk haar wens.
Haar kind heeft ze in twee jaar niet
meer ontmoet.

Zelfs niet een enkele stille groet.
Eenzaam ging ze bij ons vandaan.
We zijn erg met haar lot begaan.
Grote wanhoop is er om ons heen,
want Anke's lot staat niet alleen.

KAMERGRAFJES

Het zijn kamergrafjes waar wij wonen,
een klein kamertje, alleen als je staat
kun je naar buiten kijken; niet te be-
schrijven zo triest. Ze zitten op hun
stoel en staren maar, de verpleegsters
brengen pillen en daar is het mee ge-
daan. Zij drinken koffie en kletsen
met elkaar en eten van alles van de pa-
tiënten. Je bent er wel erg vrij, maar
dat moet je ook alleen doorbrengen. Ik
ben al 7 jaar op de Willem Arntsz-Hoeve,
nu woon ik met tien andere, erg gestoorde
oudere mensen in zo'n huisje. De stilte
op die zes huisjes is afschuwelijk. Voor
de maatschappij ben ik bang. Een alleen-
staande. Zou graag niet meer leven. God,
wat verlang ik naar liefde, aanspraak
en een leefbare omgeving. Help mij, maar
laat mijn naam in Godsnaam geheim.

HET PAROOL

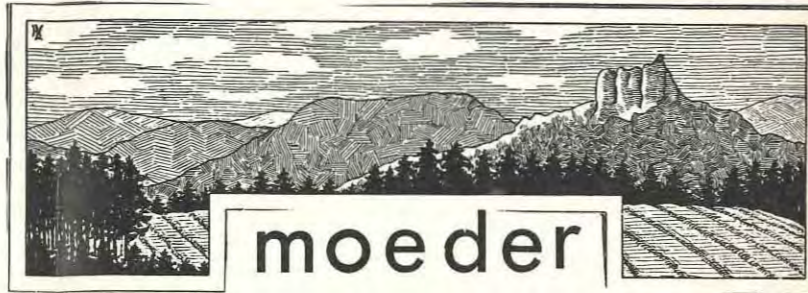
Ik ben gek, en dat is een feest.
Want wie geniet er het meest
van de vrijheid die men hem nu heeft
gegeven

om los van alle remmen te leven.
Geen status meer op te houden,
want ze kunnen je niet nog meer naar
beneden douwen.

Mijn parool is heden de wens van mijn
verleden beter gek doen
dan gek zijn
Want gek doen is fijn
en het doet niemand pijn.
Daarom ga ik als een nar door het leven
en kunnen ze mij geen K.Z. verklaring
geven.

GAAT U VERDER.....

Ik ben wel gek,
maar nog niet zo gek
als de gekste gek
die van gekkigheid niet weet
hoe gek die moet doen
om nog gekker te lijken
dan de allergekste gek
die gek is.

handeltje wint

Knollen
voor citroenen.
Parels
voor je zwijnen.
Badwater
nageboorte
in plaats van je kind.
Groene zeep
om paling te vangen.
Jezelf
in de wielen
tenslotte hoopvol
het paard van troje
om de schapen
van je bokken
te scheiden.

Blijkt al je koren
kaf.

Lege handen
hak ze niet af.

Handel
niet langer in wind,
de wind van anderen.

maak willens en wetens
een vuist.

Met elkaar
oogst je pas
je eigen stormen.

Handel zelf
en win.

In een paar weken tijd heeft mijn vader drie maal geprobeerd mijn moeder dood te maken. Vorige week werd zij 's nachts wakker omdat ze het benauwd kreeg; hij was haar aan het wurgen. Twee inwonende broers van mij hebben ze toen van elkaar gehaald. Beiden zijn ervan overtuigd, dat er iets moet gebeuren, maar ze zijn ook allebei ervan overtuigd, dat het aan de ander ligt. Vader stelde voor om te scheiden, maar daarvan had hij de konsequenties niet overzien. Na dertig jaar huwelijk zijn ze niet zo maar in staat zelfstandig te leven. Zij hebben een sterke afhankelijkheidsrelatie, waarbij moeder dominant en vader onderdanig is.

Ik heb geprobeerd hem duidelijk te maken, dat als het in een relatie fout gaat, het geen zin heeft de schuldvraag te stellen, maar dat er sprake is van onmacht van beide personen om de relatie te verbeteren en dat het ook geen zin heeft naar een gekkenhuis te gaan; wèl, dat het goed zou zijn als zij samen een tijd uit hun direkte spanningsveld zouden gaan en onder intensieve begeleiding met andere generatiegenoten, proberen meer duidelijkheid in zichzelf, elkaar en de maatschappelijke factoren, die tot hun situatie hebben geleid, te krijgen.

Wij hebben al vijf keer een onafhankelijke figuur erbij gehad, die rechter moest spelen: kapelaan, pastor, familieleden en maatschappelijk werkers. Ambulante hulp bood geen uitkomst, omdat er thuis teveel ontsnappingsmogelijkheden en dagelijkse akkefietjes zijn, dat de maatschappelijk werker daar ook niet bovenuit kwam. Mijn ouders hebben gezegd mee te willen zoeken naar een therapeutische gemeenschap, en iemand, die hen daar kan begeleiden. Zij hebben erg weinig, weinig geloof en hoop op een oplossing, maar dat is na 30 jaar wel begrijpelijk. Ik verwacht niets van dwangverpleging, hoewel een krankzinnigheidsverklaring onafwendbaar zal zijn, als er geen mogelijkheden voor behandeling zijn. Mijn moeder kan met de huisarts wel een KZ-verklaring bewerkstelligen, maar ik hoop, dat het nooit zo ver zal komen.

basiskontrakt

Men behoort zich aan de huisregels te houden van Laanzicht.
Men is verplicht met het volledige programma mee te doen, wat inhoudt dat men bij alle onderdelen op tijd aanwezig is. Men dient zich te houden aan de maatregelen die afgesproken zijn.
Men dient zich dagelijks te wassen en in behoorlijke kleding te verschijnen, zodat dit geen "steen des aanstoets" voor anderen is.

elektrogok

In 1973 was ik opgenomen in St. Anna te Venray en lag op 'n groot paviljoen op een kamertje, achter slot, onder het span. Naast mij, op een ander kamertje, lag ook een meisje. Op een middag hoorde ik daar gestommel en toen een gil, ik dacht meteen: "Dit was geen spuit of zo". Ik ging met dat meisje praten door de muur en ze zei me, dat ze elektrische shocks had gehad. Toen we allebei vrij rondliepen, praatten we vaker met elkaar. Maar als de verpleging het zag, werden we uit elkaar gehaald. Maar A vertelde me, dat ze die shocks kreeg, omdat ze gedachten had, die ze niet mocht hebben, en die gingen zo weg. Ik zei haar steeds, dat dat onzin was. Maar zij geloofde wat de dokter zei, en ik mocht tegen niemand iets zeggen van haar. Maar op een dag kwam de dokter met zijn kastje naar mij. Dat kastje stond ook nog in de kamer in de kast. Ik lag weer onder span, toch moest ik nog vastgehouden worden. Toen kwam er iets nats bij m'n ene oor en op de andere kant tikte de dokter met een kontaktje tegen m'n slaap. Bij iedere tik zei hij een woord: "Ik mag niet meer ...". Toen ik dacht, dat hij klaar was, begon hij aan de andere kant. Is dat therapie? Vreselijk. Ik kreeg niets verdovends. Ze moesten het eens bij hun doen. Bij iedere tik is het alsof je een dreun tegen je hoofd krijgt. Je knijpt dan je ogen dicht, maar je brein is verlicht. Vreselijk! Maar ik vertelde het aan iedereen die het maar horen wou. Ik wist 't ook altijd als A het kreeg. Ik zelf heb het niet meer gehad. Maar als A het kreeg, kwamen ze het kastje halen op mijn kamer. Alle luiken, deuren en ramen gingen dicht. Wel stiekum. Dat was in 1973. Wat denk je? Het zal nog wel gebeuren, en in meer inrichtingen! "Als strafmaatregel." "Om je bang te maken."

Gesprekken met de arts worden alleen 's woensdagmorgens gevoerd. Men behoort ze aan te vragen via een aantekeninglijst en dit slechts in overleg met de persoonlijke begeleider(ster).

Individueel kontrakt voor
Vanaf tot

Naam: Namens bewoners:

Namens staf:

Je vroeg of ik zelf zo'n vod zou ondertekenen? Nee hoor, gelukkig niet. Ik ben afgeknapt op het vooruitzicht van de dyade (een tweegesprek met vaste partner) en de dramagroep. Ik was het met de hele gang van zaken niet eens, en ik ben nog steeds bij machte om "nee" te zeggen, al lopen er nog zulke mooie meiden rond. Dat "basiskontrakt" is mij aangeboden en dateert volgens mij als nieuw opgesteld van 5 januari 1976. De dyade wordt je werkelijk als een droom voorgeschoteld. Volgens mij is het dan praten over dingen waar de rest geen moer mee te maken heeft, let wel, verplicht, onder de formule "plaatjes draaien".

 schande!

solliciteren

Op pagina 11 van de Gekkenkrant, 3e jrg. no. 17, staat een verhaal van een onderwijzman, dat mijn belangstelling gewekt heeft. Ik zelf - eveneens uit de onderwijswereld afkomstig - ben ongeveer in dezelfde tijd als hij (1963) "ingestort", hetgeen overigens niets met mijn taak bij het onderwijs te maken had. Doordat privé-omstandigheden mijn herstel bemoeilijkten, was al gauw de in de Pensioenwet bepaalde termijn van twee jaar verstreken, hetgeen betekende, dat ik gekeurd moest worden. Twee heren (een arts en een psychiater), onderzochten en ondervroegen mij en kwamen binnen 1½ uur tot de slotsom, dat ik voor 80% of meer (het maximum) invalide was, zodat mijn ontslag als leraar spoedig in de bus lag.

Wat ik mij nu afvroeg bij het lezen van het bedoelde verhaal is: heeft de betreffende persoon het klaar weten te spelen om steeds binnen de termijn van twee jaar weer even aan het werk te gaan, of heeft hij zich met succes, na aanvankelijke afkeuring, laten herkeuren? In beide gevallen: mijn hartelijke gelukwensen en veel sukses!

Hoe vreemd de kronkels van de wet zijn moge ook nog blijken uit het onderstaande. Toen ik eenmaal weer opgeknaapt was en her en der tevergeefs had gesolliciteerd, kwam er zowaar een verzoek bij mij binnen om als vervanger te komen optreden. Nadat ik het eens geworden was met de schoolleiding moest ik nog even doorgelicht en gekeurd worden om vervolgens te beginnen.

Tot mijn grote teleurstelling werd ik afgekeurd, maar uitgesproken verontwaardigd was ik over de reden: personen, die onder psychiatrische nazorg staan, kunnen volgens de wet niet in aanmerking komen voor een baan bij het onderwijs! Het feit, dat ik éénmaal per 2 à 3 maanden een bezoekje bracht aan een psychiater, vormde dus een doorslaggevend beletsel voor het opnieuw opvatten van mijn oude beroep. Intussen koester ik niet eens meer de wens nog ooit weer voor de klas te gaan staan, maar bij bovenvermelde gelegenheid - inmiddels al weer ruim 8 jaar geleden - zag ik een redelijke kans me waar te maken en dat de wet mij die kans op die manier ontnam, lag me destijds zwaar op de maag.

Wilt U als redactie mij naam en adres geven van de bedoelde briefschrijver en kollega-lithium-slikker, zodat ik contact met hem kan opnemen?
Bij voorbaat dank.

kleur en sex

Eender functies van de sexualiteit is het leiden naar de geslachtsorganen. Het lijkt onbeschaafd, maar is het niet. Apen zijn de enige groep zoogdieren, die kleuren kunnen zien. Wij vinden bij hen dan ook gekleurde signaalvlekken. Een voorbeeld is de mandril, een aap, levende in West-Afrika. Zij zien echter niet alle kleuren van het spectrum, zoals een volwassen hedendaags mens dat doet. De oude Grieken zagen ook niet alle kleuren. Dit blijkt uit hun op rijm gestelde gedichten. Een baby van de mens ziet minder kleuren dan een volwassen mens. Bij sommige mensen spelen deze een grotere rol dan bij andere, namelijk bij verfspecialisten en kunst-schilders, en zij zien ook meer kleurvlakken.

nog even dit

Behalve de brieven in deze krant en de tientallen brieven, die persoonlijk werden beantwoord, ontvingen we ook nog: een brief van Anette over het verdrijven van een depressieve stemming, aanbevelingen van deskundige ex-patiënt doktorandus E.J.W. voor een nationaal patiëntenparlement 2 (twee) krante-artikelen geknipt door mevrouw v.d. L., die op zoek is naar "wegen om de allerzwaksten in de samenleving te verdedigen"; uit de rijke algemene ontwikkeling van WPD een historische bijdrage: in vogelvlucht van lobotomie, via electroschock tot en met de kerncentrales, een levenservaring uit 1952, waaruit blijkt, dat opname toen al net zo maf geschiedde als tegenwoordig en tenslotte weer eens de theorie van de bokachtige schapen en schaapachtige bokken, die vanaf deze plaats U allen van harte groeten.

WIJ ONTVINGEN.....

De lach is en wy hier
de bron. Het woord roept
meer betek dat wech ik
wel maar geef ons een
nuutwaardig bestaan.
Ik op de overvloedige dingen
is het vreselijk geheel
gloriedeker en bedoem
maar mij te stof
haar van veldantheid
Helle begrippen ons
laat ons met onde
steek het ager edanden
aan pijn en van
verdris.

BRIEFKAART NEDERLAND 40C

AFZENDER

Postbus 3286

Beste Redactie
Het is vreselijk op
van Dvd Rosenberg. Afdeling
is met een strafkamp. We zouden
allernaal en opstand willen komen
maar dan moeten de mensen
bieden ons helpen want alleen
kunnen we het niet, schrijf
over ons en help ons vrb het

nog meer reacties voor het komende rosenburgnr. ?
stuur ze ons toe

f1 10-? f1 25-? MEER? OK!
Ik geef mij onverwijld op als abonnee van deze eigenaardige krant,
Naam:
Adres:
Plaats: postcode:
Ik krijg binnenkort een acceptgiro.

Natuurlijk treft U in deze krant ook de brievenrubriek aan. Lees die brieven eens met het voornemen erop te reageren. Kies een brief uit, die aanspreekt of juist niet, en open een discussie. Daar is deze krant voor.

TIPS

Op ZONDAG 3 OKTOBER a.s. wordt in de RAADSKELDER vertoond de film: "TE GEK OM LOS TE LOPEN".

Aanvang: 14.00 uur

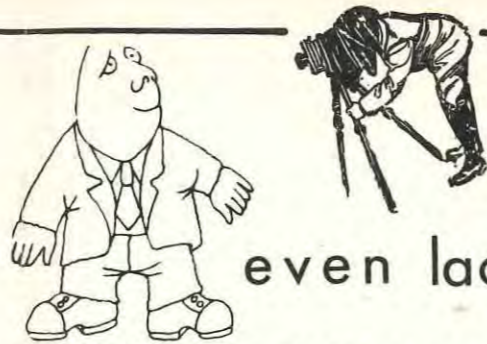
Duur : met pauzes tot ca. 17.30 uur

Entrée : f 2,--

Plaats : Raadskelder, rechts onder het stadhuis

De voorstelling wordt verzorgd door de afdeling Utrecht van de Cliëntenbond; dat is een vereniging van (ex-)psychiatrische patiënten.

Na afloop van de film kun je napraten in de inloopruimte van de Cliëntenbond Utrecht, p/a NVSH-infocentrum, Witte-vrouwensingel 100 in Utrecht. Er is brood en soep verkrijgbaar tegen een kleine vergoeding.

even lachen

Bij de Haagse afdeling van de Cliëntenbond zijn T-shirtjes met opdruk te koop voor f 12,50, geel met zwarte opdruk: "Ben ik nou gek of jij", en het cliëntenbond-vignetmannetje; katoen, maten: S, M, L en XL. Ideaal voor manifestaties en origineel als kado.
Penningmeester Cliëntenbond, Kievitsbloemlaan 18, Den Haag. Giro: 35377.
f 12,50 + f 2,50 verzendkosten.

lootje? ja toch!

Wij zoeken mensen, die lootjes willen verkopen ten bate van het nieuwe inloophuis van de Cliëntenbond in Den Haag.
Bel 070 - 857240 of 070 - 686114.

een "gekken"week

Van 4 tot en met 7 november a.s. wordt in het Utrechtse cultureel centrum "'t Hoogt" een themaweek gehouden over psychiatrie onder de titel "EEN GEKKENWEEK". De werkgroep, die deze week voorbereidt, beoogt bij een groter publiek een verandering in haar opstelling ten opzichte van de psychiatrische patiënt en ex-patiënt te bewerkstelligen.

Vanuit deze gedachte willen wij in Utrecht proberen iets meer informatie te verschaffen aan diegenen, die niet dagelijks met dit onderwerp geconfronteerd worden.

Door middel van een aantal kulturele manifestaties willen wij wat meer inzicht geven in mogelijke vragen als: "wat is dat eigenlijk, gek?"; "Zou dat mij ook kunnen overkomen?"; "Wat staat mij dan te wachten?"; "Ben ik in staat veranderingen in mijn eigen situatie aan te brengen?"; "Bij wie kan ik terecht als ik er zelf niet meer uitkom?" en vele andere (vaak welbekende) vragen.

Het programma ligt op dit moment nog niet helemaal vast, maar zal onder meer de volgende activiteiten omvatten:

In het theater: optreden van

"Het koor van prettig gestoorde vrouwen"; Jacques Commandeur komt met "Keefman"; een "vrije avond", waarin iedereen zijn bijdrage kan leveren met zang, voordracht, dichtkunst,

mime en wat er verder nog meer zou kunnen passen binnen het motto van deze week (s.v.p. even vooraf contact opnemen met Jetta van Schijndel); een optreden van een cabaretgroep van "De Oosthoek".

In het filmhuis: vertoning van diverse korte en langere films, waaronder "Toestanden" van het Werktheater; een reportage over de leefgemeenschap van Laing in Londen; de Italiaanse film "Te gek om los te lopen".

In de expo: video-vertoningen van televisiereportages; tentoonstellingen onder meer van werk van patiënten en ex-patiënten en de resultaten van een thema-opdracht aan scholieren; een kijkje in het gekkenhuis vroeger en nu.

Kortom: het gehele centrum staat die dagen volledig in het teken van dit onderwerp. Er wordt naar gestreefd om zo volledig mogelijk informatie te verschaffen. Ruud Bakx, Centrum 't Hoogt, Hoogt 4, Utrecht, tel.: 030 - 312216.

KONTAKTEN

ovooortenzenzen:

zon & schild.....

Ik zit te springen van verlangen om met een lief meisje in contact te komen. Wie kan mij (jongeman, 24 jaar) een beetje liefde geven en is bereid dit van mij te ontvangen?

Ik ben ter beschikking gesteld van de regering en heb, naast t.b.r., een flinke gevangenisstraf.

Welk lief meisje dat zich ook eenzaam voelt wil mij schrijven? Terugschrijven doe ik je zeker!!

Brieven aan "t.b.r.-jongeman", p/a Redactie Gekkenkrant, Postbus 3286, Amsterdam.

(Naam bij de redactie bekend; wij sturen je brief door naar het juiste adres.)

Doordat ik gewoon bang ben om relaties op te bouwen met anderen, voel ik me soms eenzaam. Ik wil proberen die angst te doorbreken, daarom zoek ik een lief meisje. Om wat mee te praten, om naar elkaar te luisteren, of om samen eens uit de band te springen en wat je verder maar wilt. Als je er wat voor voelt, schrijf dan naar:

Pieter Wisschoff, Gedempte Burgwal 28, Den Haag.

Je krijgt altijd antwoord.

Heer, protestant, 66 jaar, zelfstandig wonend, zoekt contact met leeftijdgenote, teneinde samen niet meer eenzaam te zijn. Brieven naar de redactie.

Ongeveer een jaar geleden hebben wij (van de redactie) een brief gestuurd aan alle patiënten, die namens andere patiënten aan het regelmatig overleg met de directie deelnamen. Waarom? Omdat de directie van Zon en Schild ons had gevraagd om een gespreksavond voor de Zon en Schild-patiënten te organiseren. En omdat wij zoiets alleen maar doen als patiënten dat aan ons vragen. Nou ja, zodoende dus. Nooit meer wat van gehoord sindsdien. Jammer.

Beste Zon en Schilders, wat nu?

..... wat nu?

wie is helder van geest schoon van lichaam?

- Vraagt ons Toën de Booi, Koningsweg 3, Baarn, die wel zin heeft om met zijn ervaring een juridisch steentje bij te dragen aan wat die groep aan 't doen is (zie nr. 17 van de Gekkenkrant).
- Vraagt Mr. Van Doorn uit de Acacialaan te Bloemendaal, die erover denkt deze groep een proces aan te doen, maar daarin belemmerd wordt omdat hij niet weet wie ze zijn.
- Vragen wij van de Gekkenkrant. Maar ja, wij weten het antwoord al: dat zijn gewoon dié mensen, die die brieven schrijven aan en actie voeren tegen belangrijke personen uit de farmaceutische industrie. En of ze nou Jan of Piet heten, dat zal ons een rotzorg zijn. Maar mensen, die hun kop fris en hun lijf gezond willen houden, daar houden we wel van.